

**ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΕΙΔΙΚΗΣ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ
ΕΠΠΤΩΣΕΩΝ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 16 ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ 153(Ι)/2003
ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΓΡΙΑΣ ΖΩΗΣ**

**ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΑΙΟΛΙΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ
ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΚΕΛ. SOROKOS WIND FARM LTD
ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΚΕΛΛΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΛΑΡΝΑΚΑΣ
ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΖΕΠ «ΚΟΣΙΗ – ΠΑΛΛΟΥΡΟΚΑΜΠΙΟΣ»
ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ NATURA 2000 (CY6000009)**

**Αρ. Φακέλων
02.15.003.001
02.15.004.060.001**

Δεκέμβριος, 2024

1. Εισαγωγή

Ιστορικό έργου:

Τον Απρίλιο του 2007, η Περιβαλλοντική Αρχή εξέδωσε θετική Γνωμάτευση στην Εταιρεία KEL. SOROKOS WINDFARM LTD, για τη δημιουργία αιολικού πάρκου, στην περιοχή Κελλιών, αφού είχε εξετάσει την ΜΕΕΠ που ετοιμάστηκε για το έργο, διαμορφώνοντας την θέση ότι, τόσο από της άποψης της τεχνικής αρτιότητας του έργου όσο και από χωροθετικής άποψης, αυτό θα μπορούσε να λειτουργήσει με περιβαλλοντικά αποδεχτό τρόπο, με την προϋπόθεση της τήρησης των αναφερόμενων στην Περιβαλλοντική Μελέτη και των όρων που περιλήφθηκαν στο Παράρτημα της Γνωμάτευσης, την πιστή τήρηση των προδιαγραφών λειτουργίας του κατασκευαστή, το λεπτομερή και συνεχή του έλεγχου σύμφωνα με την περιβαλλοντική νομοθεσία και την κατάλληλη τοποιοτέχνηση του χώρου. Με βάση τα πιο πάνω, τον Ιανουάριο του 2008, η Πολεοδομική Αρχή χορήγησε στην Εταιρεία KEL. SOROKOS WINDFARM LTD, πολεοδομική άδεια με Αρ. ΛΑΡ/105/2006, με περιορισμένη διάρκεια 3 χρόνων, για την δημιουργία αιολικού πάρκου αποτελούμενου από 11 ανεμογεννήτριες (Α/Γ), στην περιοχή Κελλιών, ενώ το 2011, η ίδια Αρχή παρέτεινε την ισχύ της προαναφερόμενης άδειας, για ένα ακόμη χρόνο, δηλαδή μέχρι τις 30/01/2012.

Με το πέρας της πιο πάνω ημερομηνίας, το 2012 η Εταιρεία υπέβαλε νέα πολεοδομική αίτηση για επανέκδοση της πολεοδομικής άδειας και τον Σεπτέμβριο του 2012 η Πολεοδομική Αρχή χορήγησε την πολεοδομική άδεια με περιορισμένη χρονική διάρκεια 5 χρόνων. Στο διάστημα αυτό, μέχρι και το 2017, δεν είχε γίνει οποιαδήποτε κατασκευή από την Εταιρεία. Ακολούθως, τον Ιούλιο του 2017, η εν λόγω Εταιρεία υπέβαλε εν νέου πολεοδομική αίτηση για νέα παράταση της ισχύος της πολεοδομικής άδειας, ενώ είχε προηγηθεί τον Μάρτιο του 2017 επιστολή από τον Προϊστάμενο της Υπηρεσίας Θήρας και Πανίδας με την οποία ζητούσε όπως, σε περίπτωση που οι πιο πάνω πολεοδομικές άδειες επανέλθουν για τροποποίηση σχεδίων ή παράταση ισχύος στην Πολεοδομική Αρχή, να εξεταστεί το ενδεχόμενο να ζητηθούν και να διεκπεραιωθούν οι προβλεπόμενες διαδικασίες που προκύπτουν με βάση την ισχύουσα νομοθεσία για την εκπόνηση και αξιολόγηση μελετών δέουσας εκτίμησης.

Με βάση τα πιο πάνω, η Εταιρεία ετοίμασε και υπέβαλε Μελέτη Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης για την περιοχή NATURA 2000 Ζώνη Ειδικής Προστασίας «Κόση – Παλλουροόκαμπος», η οποία έχει χαρακτηριστεί σύμφωνα με τις πρόνοιες της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ για διατήρηση των άγριων πτηνών, για χορήγηση πολεοδομικής άδειας για το προτεινόμενο έργο που αφορά στην κατασκευή αιολικού πάρκου, αποτελούμενου αρχικά από 11 ανεμογεννήτριες (Α/Γ), σε Δασική Κρατική γη, στην Κοινότητα

Κελλιών, της Επαρχίας Λάρνακας. Από τις 11 Α/Γ, οι 10 προτείνεται όπως εγκατασταθούν εντός της Ζώνης Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) «Κόση - Παλλουρόκαμπος» (CY6000009).

Η πιο πάνω Μελέτη εξετάστηκε από την Ad-hoc επιτροπή στις 12 Οκτωβρίου, 2018, η οποία αξιολόγησε τα στοιχεία που αφορούν τα είδη χαρακτηρισμού της περιοχής και τα ενδιατήματα τους, καθώς και γενικότερα τις τυχόν επιπτώσεις στην πτηνοπανίδα της προστατευόμενης περιοχής. Για το έργο εκδόθηκε Έκθεση Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης τον Απρίλιο του 2019, όπου εγκρίθηκε η τοποθέτηση 6 Α/Γ σε συγκεκριμένα σημεία που υποδείχθηκαν από την Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας και τέθηκαν και όροι για μετριασμό των επιπτώσεων.

Το έργο έχει λάβει Πολεοδομική Άδεια και Άδεια Οικοδομής, οι οποίες βρίσκονται σε ισχύ.

Νέος Σχεδιασμός:

Ο φορέας εκμετάλλευσης του έργου ενημέρωσε την Περιβαλλοντική Αρχή ότι θα προχωρήσει στην εγκατάσταση 3 Α/Γ (αντί 6 Α/Γ), ισχύος 4,5MW έκαστη και ότι η μεταφορά των συγκεκριμένων Α/Γ με ελικόπτερα δεν είναι τεχνικά εφικτή, εφόσον δεν υπάρχουν διαθέσιμα ελικόπτερα στην παγκόσμια αγορά που να μπορούν να σηκώσουν το βάρος τους και ζήτησε όπως απαλειφθεί ο όρος 7.7 της Έκθεσης ΕΟΑ (Απρίλιος 2019). Ταυτόχρονα, θα πρέπει να παρεκκλίνουν και του όρου 7.5, εφόσον για την οδική μεταφορά των Α/Γ, χρειάζεται διαπλάτυνση του δασικού οδικού δικτύου/αντιπυρικών λωρίδων εντός της ΖΕΠ. Για το σκοπό αυτό ο φορέας εκμετάλλευσης του έργου υπέβαλε στην Περιβαλλοντική Αρχή, Συμπληρωματική Μελέτη Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης, για την παρέκκλιση από τους προαναφερόμενους όρους.

Σημειώνεται ότι τον Μάιο του 2024, διαπιστώθηκε ότι οι εργασίες για την κατασκευή του έργου δεν τηρούσαν τους όρους της Έκθεσης ΕΟΑ (Απρίλιος 2019) και κατ' επέκταση της εν ισχύ Πολεοδομικής Άδειας. Συγκεκριμένα, τον όρο 7.2 (εργασίες να γίνονται εκτός περιόδου αναπαραγωγής και μετανάστευσης), τον όρο 7.5 (να μην γίνουν διαπλάτυνσεις του οδικού δικτύου) και τον όρο 7.12 (συνομολόγηση συμφωνίας με ΥΘΠ).

Η παρούσα Έκθεση αξιολογεί τις εργασίες που ήδη έχουν πραγματοποιηθεί (διαπλάτυνση των αντιπυρικών λωρίδων) για τη μεταφορά των Α/Γ στα σημεία τοποθέτησής τους, λαμβάνοντας υπόψη και ότι η μείωση του αριθμού των Α/Γ από 6 σε 3, μειώνει το περιβαλλοντικό αποτύπωμα του έργου.

2. Χαρακτηριστικά της προστατευόμενης περιοχής του Δικτύου Natura 2000 και της περιοχής του έργου

Η Ζώνη Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) «Κόση-Παλλουρόκαμπος» (CY6000009) καλύπτει έκταση 3,720 ha και αποτελείται από εκτεταμένες πεδιάδες στις οποίες παρεμβάλλονται λοφώδεις περιοχές και καλύπτονται κυρίως από ένα μωσαϊκό φυσικής βλάστησης από φρύγανα με κυρίαρχα φυτικά είδη είναι τα *Thymbra capitata* και *Sarcopoterium spinosum*, από καλλιέργειες και εν μέρει αναδασώσεις τραχείας πεύκης (*Pinus brutia*). Εντός της περιοχής εντοπίζονται απότομες βραχώδεις πλαγιές ή απότομες αργιλώδεις πλαγιές που δημιουργούν μικρά φαράγγια καθώς και εφήμερα ποτάμια.

Η σημασία της εν λόγω περιοχής οφείλεται στην παρουσία εκτεταμένων εκτάσεων αδιατάρακτης φυσικής βλάστησης, στην περιορισμένη οδική πρόσβαση και στις μικρές ανθρωπογενείς παρεμβάσεις και υποδομές που έχουν δημιουργήσει ένα σχετικά αδιατάρακτο οικοσύστημα και ποικιλία οικοτόπων.

Σημειώνεται ότι, τα τεμάχια στα οποία γίνεται το έργο αφορούν δασική γη, η οποία έχει εκμισθωθεί στον κύριο του έργου, και αφορά κυρίως περιοχή αναδάσωσης με πεύκα και όχι φυσική αναδάσωση, με εξαίρεση κάποιες χαράδρες και πρηνή ανάμεσα στις Α/Γ.

Πτηνοπανίδα

Η περιοχή χαρακτηρίστηκε ως Ζώνη Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) για τα είδη πτηνοπανίδας που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα I της Οδηγίας για τα Πουλιά 2009/147/ΕΚ καθώς και τα μεταναστευτικά είδη και κυρίως τα αρπακτικά. Τα έξι είδη χαρακτηρισμού της περιοχής αφορούν Διπλογέρακο (*Buteo rufinus*), Κράγκα, (*Coracias garrulus*), την Τρουλλουρία (*Burhinus oedicnemus*), τον Μαυροτράσηλος (*Melanocorypha calandra*), την Σκαλιφούρτα (*Oenanthe cypriaca*) και τον Τρυπομάζης (*Sylvia melanothorax*), τα οποία περιλαμβάνονται στο Παράρτημα I της Ευρωπαϊκής Οδηγίας για τα Πουλιά (2009/147/ΕΚ) και αναπαράγονται στην περιοχή σε σημαντικούς αριθμούς.

Σύμφωνα με το Διαχειριστικό σχέδιο που έχει ετοιμαστεί για τη ΖΕΠ Κόση Παλλουρόκαμπος έχουν καταγραφεί 91 είδη πτηνών, εκ των οποίων τα 29 είδη περιλαμβάνονται στο Παράρτημα I της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ και 11 είδη αναπαράγονται στην περιοχή. Επιπλέον, εμφανίζονται 71 είδη πτηνών του Παραρτήματος II της πιο πάνω Οδηγίας. Ακόμη, τα ακόλουθα άλλα 7 σημαντικά είδη πτηνών αναφέρονται στην περιοχή: *Alectoris chukar*, *Athene noctua*, *Carduelis cannabina*, *Carduelis carduelis*, *Carduelis chloris*, *Columba palumbus* και *Serinus serinus*.

3. Συμπληρωματική Μελέτη Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης

Η Συμπληρωματική Μελέτη Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης υποβλήθηκε στην Περιβαλλοντική Αρχή, εφόσον το έργο έχει επανασχεδιαστεί και τέθηκε ενώπιον της ad-hoc Επιτροπής στις 27.11.2024.

Σύμφωνα με τη συμπληρωματική ΜΕΟΑ, το αιολικό πάρκο θα αποτελείται από τρεις (3) ανεμογεννήτριες ισχύος 4,5 MW η καθεμία, συνολικής ισχύος μέχρι 16,5 MW. Η μείωση στον αριθμό των ανεμογεννητριών και στη συνολική έκταση επέμβασης του έργου αναμένεται να περιορίσει τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις, με λιγότερες παρεμβάσεις στη φυσική βλάστηση και τους βιοτόπους της τοπικής πανίδας. Παράλληλα, οι κίνδυνοι πρόσκρουσης της ορνιθοπανίδας μειώνονται σε σχέση με τους αρχικούς σχεδιασμούς του έργου. Άρα η μείωση σε 3 Α/Γ μειώνει το περιβαλλοντικό αποτύπωμα του έργου.

Η συμπληρωματική μελέτη εξετάζει το νέο σχεδιασμό του έργου και τις πιθανές πρόσθετες επιπτώσεις που δυνατό να επιφέρουν οι απαραίτητες διαπλατύνσεις των αντιτυρικών ζωνών, καθώς και το εδαφικό αποτύπωμα που καταλαμβάνεται από τις Α/Γ. Σύμφωνα με την μελέτη, η μείωση του αριθμού των Α/Γ συνεπάγεται μικρότερη ανάγκη για διαμόρφωση επιφανειών, λιγότερη κυκλοφορία οχημάτων και μηχανημάτων και περιορισμένο έργο εκσκαφής και εγκατάστασης υποδομών για την μεταφορά της ηλεκτρικής ενέργειας. Ως αποτέλεσμα, οι κατασκευαστικές δραστηριότητες περιορίζονται σε μικρότερη έκταση και για μικρότερη χρονική διάρκεια, μειώνοντας τις αρνητικές επιπτώσεις στην ορνιθοπανίδα και τη βιοποικιλότητα στην περιοχή.

Τα μέλη της ad-hoc Επιτροπής αξιολόγησαν την μελέτη έχοντας ενώπιον τους τα πιο πρόσφατα επιστημονικά στοιχεία για την πτηνοπανίδα, το Διαχειριστικό Σχέδιο της ΖΕΠ «Κόση – Παλλουρόκαμπος και βάσει των εξειδικευμένων επιστημονικών τους γνώσεων. Η Επιτροπή απαρτιζόταν από εκπρόσωπους του Τμήματος Περιβάλλοντος, της Υπηρεσίας Θήρας και Πανίδας, του Τμήματος Δασών, της Ομοσπονδίας Περιβαλλοντικών Οργανώσεων Κύπρου, του Ιδρύματος Terra Cypria και του Πτηνολογικού Συνδέσμου Κύπρου.

Στον παρακάτω πίνακα συνοψίζονται οι απόψεις των μελών της ad-hoc Επιτροπής:

Μέλος	Απόψεις	Τοποθέτηση	Αντιμετώπιση
ΥΘΠ	Η μείωση του αριθμού των Α/Γ, περιορίζει περαιτέρω την πιθανότητα προσκρούσεων. Ο επηρεασμός της βλάστησης λόγω των επεμβάσεων είναι αναστρέψιμος με επιβολή μέτρων αποκατάστασης	Θετική, με όρους	Ενσωματώθηκαν όροι
Τμήμα Δασών	Ο επηρεασμός της βλάστησης λόγω των επεμβάσεων είναι αναστρέψιμος με επιβολή μέτρων αποκατάστασης	Θετική, με όρους	Ενσωματώθηκαν όροι
Birdlife	Αρνητικές επιπτώσεις στο <i>Buteo rufinus</i> Ασυμβατότητα με το Διαχειριστικό Σχέδιο Παράβαση όρων Πολεοδομικής Άδειας Παράβαση Εντολής ΤΠΟ	Αρνητική	(α) Η παράβαση των όρων της Πολεοδομικής Άδειας δεν αφορά την παρούσα διαδικασία (β) Αφορά έργο ήδη αδειοδοτημένο
ΟΠΟΚ	Επηρεασμός πτηνοπανίδας Υποβάθμιση ενδιαιτημάτων Παράβαση όρων πολεοδομικής άδειας Παράβαση Εντολής ΤΠΟ	Αρνητική	(γ) Η πιθανότητα προσκρούσεων έχει μειωθεί λόγω μείωσης αριθμού Α/Γ
Terra Cypria	Επηρεασμός πτηνοπανίδας, προσκρούσεις Υποβάθμιση ενδιαιτημάτων Παράβαση όρων πολεοδομικής άδειας Παράβαση Εντολής ΤΠΟ	Αρνητική	(δ) Με την ενσωμάτωση των όρων που έχουν τεθεί αντιμετωπίζονται οι αρνητικές επιπτώσεις

Επισυνάπτονται οι γραπτές απόψεις των μελών της ad-hoc.

4. Αξιολόγηση πιθανών επιπτώσεων

Η παρούσα Έκθεση αξιολογεί τις επιπτώσεις από:

(α) τη μείωση του αριθμού Α/Γ από 6 σε τρεις και

(β) τις διαπλατύνσεις των αντιτυρικών λωρίδων που έχουν ήδη πραγματοποιηθεί

Επιπτώσεις στη γλωρίδα

Η μείωση του αριθμού των Α/Γ συνεπάγεται μικρότερη ανάγκη για διαμόρφωση επιφανειών, άρα λιγότερο επηρεασμό της βλάστησης στα σημεία τοποθέτησης. Όμως, οι διαπλατύνσεις των αντιτυρικών ζωνών έχουν επηρεάσει συγκεκριμένα σημεία της βλάστησης, περιλαμβάνοντας μεμονωμένα δέντρα και θάμνους: 7 πεύκα (*Pinus brutia*) ύψους περίπου 2,5 μέτρων, 5 μικρά πεύκα κάτω από 1,5 μέτρο, 1 κυπαρίσσι (*Cupressus sempervirens*) ύψους 2 μέτρων, 3 μοσφιλιές (*Crataegus azarolus*) ύψους μικρότερου του 1,5 μέτρου και 2 θάμνους σχινιές (*Pistacia lentiscus*), τα οποία με τον αρχικό σχεδιασμό δεν θα επηρεάζονταν.

Οι επιπτώσεις στη γλωρίδα θεωρούνται μη σημαντικές και αναστρέψιμες με την επαναφορά των αντιτυρικών λωρίδων στο αρχικό τους πλάτος και την επαναφορά της βλάστησης.

Επιπτώσεις στη πανίδα

Η μείωση του αριθμού των Α/Γ συνεπάγεται μικρότερη ανάγκη για διαμόρφωση επιφανειών, λιγότερη κυκλοφορία οχημάτων και μηχανημάτων και περιορισμό των εκσκαφών και των εγκαταστάσεων υποδομών για την μεταφορά της ηλεκτρικής ενέργειας. Οι κατασκευαστικές δραστηριότητες περιορίζονται σε μικρότερη έκταση και για μικρότερη χρονική διάρκεια. Όμως οι διαπλατύνσεις των αντιτυρικών λωρίδων πιθανό να έχουν επηρεάσει κάποια είδη πανίδας, τα οποία έχουν απωλέσει μέρος των βιοτόπων τους.

Οι επιπτώσεις θεωρούνται προσωρινές και αναστρέψιμες για τη πανίδα, με την επαναφορά των αντιτυρικών λωρίδων στο αρχικό τους πλάτος και την επαναφορά της βλάστησης. Δεν αναμένονται επιπτώσεις κατά τη φάση λειτουργία του έργου.

Επιπτώσεις στη πτηνοπανίδα

Οι επιπτώσεις στη πτηνοπανίδα αφορούν και τη φάση κατασκευής και τη φάση λειτουργίας του έργου και σχετίζονται με τον θόρυβο, την αλλαγή του τοπίου, την κατάληψη ενδιαιτήματος τροφοληψίας και

τις προσκρούσεις. Οι επιπτώσεις αυτές εξετάστηκαν και αντιμετωπίστηκαν στην Έκθεση ΕΟΑ (Απρίλιος 2019), όπου εγκρίθηκαν οι 6 Α/Γ.

Η μείωση του αριθμού των Α/Γ σε τρεις, περιορίζει περαιτέρω τις πιθανές επιπτώσεις στη πτηνοπανίδα της περιοχής, εφόσον μειώνει περαιτέρω και την πιθανότητα των προσκρούσεων.

Οι επιπτώσεις από την αιτούμενη διαπλάτυση των αντιτυρικών λωρίδων, είναι προσωρινές και αναστρέψιμες για τη πτηνοπανίδα, εφόσον αφορούν κυρίως όχληση από το θόρυβο των κατασκευαστικών εργασιών, όπου αναμένεται να εκτοπίσουν προσωρινά τα είδη πτηνοπανίδας.

6. Συμπεράσματα

Για την διαμόρφωση των τελικών συμπερασμάτων, έχουν ληφθεί υπόψη: η συμπληρωματική ΜΕΟΑ, τα είδη χαρακτηρισμού της περιοχής που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα Ι της Οδηγίας των Πτηνών (2009/147/ΕΕ) καθώς και τα μεταναστευτικά είδη και τα ενδιατήματα τους, οι στόχοι διατήρησης όπως καταγράφονται στο Διαχειριστικό Σχέδιο της ΖΕΠ και οι απόψεις των μελών της ad-hoc Επιτροπής.

Η κατασκευή και λειτουργία του αιολικού πάρκου όπως αυτό έχει επανασχεδιαστεί δεν αναμένεται να προκαλέσει αρνητικές, μη αναστρέψιμες επιπτώσεις στα είδη καθορισμού της ΖΕΠ «Κόση - Παλλουρόκαμπος» και στους οικοτόπους που χρησιμοποιούνται από αυτά ως χώροι τροφοληψίας, φωλεοποίησης, αναπαραγωγής και ανάπαυσης, αφού εφαρμοστούν οι πιο κάτω όροι:

Οι πιο κάτω όροι είναι ουσιώδεις και δεσμευτικοί:

1. Η περίοδος κατασκευής να μην εμπίπτει εντός Φεβρουαρίου με μέσα Ιουλίου.
2. Δεν θα κατασκευαστεί νέο οδικό δίκτυο. Η χωροθέτηση των Α/Γ θα γίνουν πάνω σε υφιστάμενο οδικό δίκτυο (αντιτυρική λωρίδα).
3. Σε περίπτωση που το οδικό δίκτυο δεν είναι εγγεγραμμένο, αυτό θα παραμείνει ως έχει. Δεν θα γίνει εγγραφή του οδικού δικτύου.
4. Δεν γίνει ασφαλτόστρωση ή οποιαδήποτε άλλη βελτίωση (σφράγιση) του οδικού δικτύου.
5. Μετά την μεταφορά των Α/Γ στα σημεία τοποθέτησής τους, θα πρέπει να γίνει πλήρης επαναφορά των αντιτυρικών λωρίδων στο αρχικό τους πλάτος και να γίνει αποκατάσταση της βλάστησης, σύμφωνα με τις υποδείξεις του Τμήματος Δασών.

6. Οποιοδήποτε υλικό προκύψει από τις χωματουργικές εργασίες θα πρέπει να απομακρύνεται από την ΖΕΠ και να διαχειρίζεται κατάλληλα. Τα υφιστάμενα μπάζα που έχουν προκύψει να τύχουν ειδικού χειρισμού και διαχείρισης.
7. Χρωματισμός με μαύρο χρώμα της μίας από τις τρεις φτερωτές της Α/Γ.
8. Καμία μελλοντική επέκταση του αιολικού πάρκου.
9. Το δίκτυο σύνδεσης εντός του αιολικού πάρκου θα είναι υπόγειο.
10. Δεν θα επηρεαστεί η εξάσκηση του κυνηγιού στην περιοχή.
11. Πάντοτε ο καθαρισμός χόρτων και ζιζανίων θα πρέπει να γίνεται μηχανικά, χωρίς τη χρήση ζιζανιοκτόνων.
12. Ο φορέας εκμετάλλευσης του έργου να προχωρήσει άμεσα σε συνομολόγηση Συμφωνίας με την Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας, και το αργότερο εντός 3 μηνών από την έκδοση της παρούσας γνωμοδότησης, για χρηματοδότηση συγκεκριμένων δράσεων και μέτρων προστασίας. Η Συμφωνία θα καταγράφει λεπτομερώς τις δράσεις και τα μέτρα και θα είναι της τάξης των 50,000 ευρώ περίπου, ανά δεκαετία. Η Συμφωνία θα γίνει προς ικανοποίηση όρων και δράσεων που θα θέσει η Υπηρεσία Θήρας & Πανίδας. Η Συμφωνία θα αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της Πολεοδομικής και Οικοδομικής άδειας και ο φορέας εκμετάλλευσης του έργου θα έχει την ευθύνη για την εφαρμογή και υλοποίηση της.

Επιφύλαξη: Η παρούσα αξιολόγηση δεν προκαταλαμβάνει την έκβαση της αξιολόγησης του έργου της σύνδεσης του αιολικού πάρκου με το δίκτυο της ΑΗΚ. Το έργο σύνδεσης θα πρέπει να υποβληθεί στις νενομισμένες διαδικασίες περιβαλλοντικής αξιολόγησης, περιλαμβανομένης και μελέτης ειδικής οικολογικής αξιολόγησης.

Τμήμα Περιβάλλοντος

Δεκέμβριος 2024

Despo Zavrou

From: Director Thira <director.thira@cytanet.com.cy>
Sent: Παρασκευή, 20 Δεκεμβρίου 2024 4:18 μμ
To: 'Despo Zavrou'
Subject: Αιολικό Πάρκο της εταιρείας KEL. SOROKOS WIND FARM LTD- Συμπληρωματική ΜΕΟΑ

CAUTION: THIS EMAIL ORIGINATED FROM OUTSIDE OF THE ORGANIZATION. DO NOT CLICK LINKS OR OPEN ATTACHMENTS UNLESS YOU RECOGNIZE THE SENDER AND KNOW THE CONTENT IS SAFE.

Διευθυντή Τμήματος Περιβάλλοντος

Θέμα: Αιολικό Πάρκο της εταιρείας KEL. SOROKOS WIND FARM LTD- Συμπληρωματική ΜΕΟΑ

Αναφορικά με το πιο πάνω θέμα, σημειώνεται ότι σύμφωνα με τα νέα δεδομένα του έργου και τη μείωση του αριθμού των Α/Γ από 6 σε 3, περιορίζεται περαιτέρω η πιθανότητα προσκρούσεων και ο επηρεασμός της πτηνοπανίδας. Επίσης, ο επηρεασμός της βλάστησης λόγω των επεμβάσεων επί των αντιπυρικών λωρίδων, που έχει ήδη πραγματοποιηθεί, είναι αναστρέψιμος με επιβολή μέτρων αποκατάστασης.

Συνεπώς, στην Έκθεση ΕΟΑ θα πρέπει να ενσωματωθούν οι πιο κάτω όροι:

1. Η περίοδος κατασκευής να μην εμπίπτει εντός Φεβρουαρίου με μέσα Ιουλίου.
2. Μετά την μεταφορά των Α/Γ στα σημεία τοποθέτησής τους, θα πρέπει να γίνει πλήρης επαναφορά των αντιπυρικών λωρίδων στο αρχικό τους πλάτος και να γίνει αποκατάσταση της βλάστησης.
3. Οποιοδήποτε υλικό προκύψει από τις χωματοουργικές εργασίες θα πρέπει να απομακρύνεται από την ΖΕΠ και να διαχειρίζεται κατάλληλα. Τα υφιστάμενα μπάζα που έχουν προκύψει να τύχουν ειδικού χειρισμού και διαχείρισης.
4. Χρωματισμός με μαύρο χρώμα της μίας από τις τρεις φτερωτές της Α/Γ.
5. Καμία μελλοντική επέκταση του αιολικού πάρκου.
6. Το δίκτυο σύνδεσης εντός του αιολικού πάρκου θα είναι υπόγειο.
7. Ο αιτητής να προχωρήσει άμεσα σε συνομολόγηση Συμφωνίας με την Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας, και το αργότερο εντός 3 μηνών από την έκδοση της παρούσας γνωμοδότησης, για χρηματοδότηση συγκεκριμένων δράσεων και μέτρων προστασίας. Η Συμφωνία θα καταγράφει λεπτομερώς τις δράσεις και τα μέτρα και θα είναι της τάξης των 50,000 ευρώ περίπου, ανά δεκαετία. Η Συμφωνία θα γίνει προς ικανοποίηση όρων και δράσεων που θα θέσει η Υπηρεσία Θήρας & Πανίδας. Η Συμφωνία θα αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της Πολεοδομικής και Οικοδομικής άδειας και ο αιτητής θα έχει την ευθύνη για την εφαρμογή και υλοποίηση της.

Παντελής Χατζηγέρου
Διευθυντής Υπηρεσίας Θήρας & Πανίδας

02.15.003.001

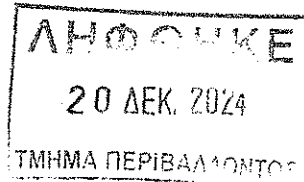
12808170

018*

02.10.011.005.002.002

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ
1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ

Αρ. Φακ.: 02.10.011.005
Τηλ.: 22805547
Φαξ.: 22805542
Email: thkyriacou@fd.moa.gov.cy

20 Δεκεμβρίου, 2024

Διευθυντή Τμήματος Περιβάλλοντος

**ΜΕΟΑ για αιολικό πάρκο της εταιρείας KEL SOROKOS στα Κελιά (ΛΑΡ/448/2012) –
Επανεξέταση λόγω τροποποίησης σχεδιασμού**

Σχετικά με το πιο πάνω θέμα, σας ενημερώνω τα ακόλουθα:

- Το έργο χωροθετείται εντός της περιοχής προστασίας της φύσης «Ζώνη Ειδικής Προστασίας Περιοχή Κόσιης - Παλλουρόκαμπου (CY6000009) και εν μέρη σε Κρατική Δασική Γη.
- Για το έργο έχει εξασφαλιστεί σύμβαση μίσθωσης, πολεοδομική και περιβαλλοντική άδεια με το Τμήμα Δασών για τη χρήση της Κρατικής Δασικής Γης. Ακολούθως έγινε επανασχεδιασμός και ζητήθηκε από τον κύριο του έργου επαναδιαπραγμάτευση του όρου για τη μεταφορά των εξαρτημάτων των ανεμογεννητριών με ελικόπτερο, καθώς ο όρος αυτός θεωρήθηκε ανεφάρμοστος από τον κύριο του έργου.
- Καθώς το θέμα του επανασχεδιασμού εξεταζόταν από τις αρμόδιες αρχές, ο κύριος του έργου προχώρησε αυθαίρετα σε διαπλάτυνση των δασικών δρόμων και το Τμήμα Δασών προχώρησε σε καταγγελία για παράβαση των όρων της συμβάσης με το Τμήμα Δασών. Καταγγέλθηκε επίσης από την Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας για καταστροφή βιοτόπων. Το Τμήμα Δασών συνέχισε να παρακολουθεί την εξέλιξη του έργου και επέβαλε δεύτερο εξώδικο με τη μέγιστη προβλεπόμενη από τον περί Δασών Νόμο ποινή για το εν λόγω αδίκημα.
- Μέχρι να εξεταστεί το έργο από την Περιβαλλοντική Αρχή, ο κύριος του έργου έχει προχωρήσει στην κατασκευή του αιολικού πάρκου, με αποτέλεσμα το έργο σήμερα να έχει σχεδόν ολοκληρωθεί, ενώ εκκρεμεί ακόμη η διασύνδεση του με το δίκτυο της ΑΗΚ.

2. Το Τμήμα Δασών και εφόσον το έργο έχει σχεδόν ολοκληρωθεί, θα απαιτήσει από τον κύριο του έργου την αποκατάσταση του χώρου με την πλήρη εφαρμογή του όρου 8. (Ενότητα Β), δηλαδή «Μετά από το πέρας των εργασιών να γίνει γενική αποκατάσταση του χώρου εγκατάστασης του έργου και φύτευση διαφόρων ιθαγενών ειδών που παρατηρούνται στην περιοχή (π.χ. παλλούρες, μοσφιλιές, σχοινιές κλπ.)».

Με εκτίμηση

Αντρέας Κυριάκου
για Διευθυντή Τμήματος Δασών

ΘΚ/ΑΧ/κχ/γχ LE191224-01 ΜΕΟΑ για αιολικό πάρκο της εταιρείας KEL SOROKOS στα Κελιά (ΛΑΡ/448/2012) – Επανεξέταση λόγω τροποποίησης σχεδιασμού

Τμήμα Δασών 1414 Λευκωσία

Τηλ.: 22 805 510, Φαξ: 22 805 542, Ιστοσελίδα: <http://www.moa.gov.cy/forest>

Επείγον – Με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο

Email: director@terracypria.org

Άνευ βλάβης δικαιωμάτων
Παρασκευή, 20 Δεκεμβρίου 2024

Προς:

- Διευθυντή Τμήματος Περιβάλλοντος, Δρ. Θεόδουλο Μεσημέρη

Κοινοποίηση:

- Διευθυντή Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως, κ. Κυριάκο Κούνδουρο
- Διευθυντή Τμήματος Δασών, Δρ. Σάββα Ιεζεκιήλ (Υπόψη κ. Κωνσταντίνου Χαραλάμπους)
- Προϊστάμενο Υπηρεσίας Θήρας και Πανίδας, κ. Παντελή Χατζηγέρου (Υπόψη κ. Πανίκου Παναγίδη)
- Πρώτη Λειτουργό Περιβάλλοντος Τμήματος Περιβάλλοντος, κα Έλενα Στυλιανοπούλου
- Ανώτερη Λειτουργό Περιβάλλοντος – Προϊστάμενη Τομέα Εκτίμησης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων Τμήματος Περιβάλλοντος, κα Ειρήνη Κωνσταντίνου
- Λειτουργό Περιβάλλοντος Α' – Προϊστάμενη Τομέα Προστασίας και Διαχείρισης της Φύσης και της Βιοποικιλότητας Τμήματος Περιβάλλοντος, κα Δέσπω Ζαβρού
- Διευθύντρια BirdLife Cyprus, κα Μέλπω Αποστολίδου (Υπόψη κ. Τάσου Σιαλή)
- Εκπρόσωπο Ομοσπονδίας Περιβαλλοντικών Οργανώσεων Κύπρου, κα Μυρούλα Χατζηχριστοφόρου

Αγαπητέ Δρ. Μεσημέρη,

Θέμα: Συνεδρία Ad-hoc Επιτροπής για την Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση που έγινε στις 27.11.2024. Θέμα 1. Μελέτη Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης για την κατασκευή και λειτουργία αιολικού πάρκου της εταιρείας Kel. Sorokos Windfarm Ltd, εντός και πλησίον της Ζώνης Ειδικής Προστασίας Περιοχή Κόσιης – Παλλουρόκαμπου (CY6000009). Επανεξέταση λόγω υποβολής αιτήματος τροποποίησης εγκριμένου χωροταξικού σχεδιασμού και όρων Περιβαλλοντικής Έγκρισης (Αριθμός Αίτησης Χορήγησης Πολεοδομικής Άδειας LAP/448/2012)

Αναφορικά με το πιο πάνω θέμα, επιθυμώ να σημειώσω τα ακόλουθα:

1. Ζώνη Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) Περιοχή Κόσιης – Παλλουρόκαμπου (CY6000009)

Το προτεινόμενο έργο χωροθετείται σε Πολεοδομικές Ζώνες Προστασίας Ζ1 και Γεωργικής Χρήσης Γ3, στα διοικητικά όρια της κοινότητας Κελλιά στην επαρχία Λάρνακας. Η περιοχή χωροθέτησης του

προτεινόμενου έργου εμπίπτει εντός και πλησίον του Κρατικού Δάσους Κελλιά Λάρνακας και της περιοχής του Δικτύου Natura 2000 ΖΕΠ Περιοχή Κόσιης – Παλλουρόκαμπου.

Το Τυποποιημένο Έντυπο Δεδομένων (ΤΕΔ) συμπληρώθηκε από τις Αρχές της Κυπριακής Δημοκρατίας και υποβλήθηκε στις Υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής τον Ιούλιο 2007. Η ΖΕΠ Περιοχή Κόσιης – Παλλουρόκαμπου κηρύχθηκε από τον Υπουργό Εσωτερικών τον Οκτώβριο 2007.

Σύμφωνα με το Διαχειριστικό Σχέδιο για την ΖΕΠ Περιοχή Κόσιης – Παλλουρόκαμπου, το οποίο εγκρίθηκε και δημοσιεύτηκε από την Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας τον Σεπτέμβριο 2016, οι στόχοι διατήρησης για την προστατευόμενη περιοχή του Δικτύου Natura 2000 είναι:

1. Διατήρηση της ΖΕΠ σε ευνοϊκό καθεστώς διατήρησης, μέσω της κατάλληλης προστασίας και διαχείρισης των ενδιαιτημάτων των ειδών χαρακτηρισμού:
  - A403 *Buteo rufinus* (Διπλογέρακο): υφιστάμενος πληθυσμός 3 ζευγάρια και Ευνοϊκή Τιμή Αναφοράς (ΕΤΑ) 3 ζευγάρια τουλάχιστον.
  - A231 *Coracias garrulus* (Κράγκα): υφιστάμενος πληθυσμός 10-50 ζευγάρια και ΕΤΑ 50 ζευγάρια τουλάχιστον.
  - A133 *Burhinus oediconemus* (Τρουλλουρίδα): υφιστάμενος πληθυσμός 50-200 ζευγάρια και ΕΤΑ 200 ζευγάρια τουλάχιστον.
  - A242 *Melanocorypha calandra* (Μαυροτράσιηλος): υφιστάμενος πληθυσμός 50-100 ζευγάρια και ΕΤΑ 250 ζευγάρια τουλάχιστον.
  - A467 *Oenanthe cyprica* (Σκαλιφούρτα): υφιστάμενος πληθυσμός 150-300 ζευγάρια και ΕΤΑ 300 ζευγάρια τουλάχιστον.
  - A468 *Sylvia melanothorax* (Τρυπομάζης): υφιστάμενος πληθυσμός 200-400 ζευγάρια και ΕΤΑ 400 ζευγάρια τουλάχιστον.
2. Διατήρηση της παρουσίας στην ΖΕΠ των άλλων φωλεάζοντων πληθυσμών των ειδών που ανήκουν ή όχι στο Παράρτημα I, με επίκεντρο τα ακόλουθα είδη:
  - A103 *Falco peregrinus* (Ζάνος).
  - A418 *Vanellus spinosus* (Πελλοκατερίνα).
  - A224 *Caprimulgus europaeus* (Νυκτοπούλι).
  - A243 *Calandrella brachydactyla* (Τρασηηλούδα).
  - A447 *Emberiza caesia* (Σιταροπούλλι).
  - A073 *Milvus migrans* (Γυπογεράκα).
  - A081 *Circus aeruginosus* (Βαλτοσιάχινο).
  - A082 *Circus cyaneus* (Ορنيθοσιάχινο).
  - A083 *Circus macrourus* (Ασπροσιάχινο).
  - A084 *Circus pygargus* (Καμποσιάχινο).
  - A095 *Falco naumanni* (Κιρκινέζι).
  - A338 *Lanius collurio* (Κεφαλάς).
  - A339 *Lanius minor* (Σταχτοκεφαλάς).
  - A433 *Lanius nubicus* (Δακκαννούρα).
3. Παρακολούθηση της ΖΕΠ Περιοχή Κόσιης – Παλλουρόκαμπου, έτσι ώστε να εξακριβωθεί αν το είδος A420 *Pterocles orientalis* (Πουρτάλλα) φωλιάζει στην περιοχή.

4. Δημιουργία και ενίσχυση της υποστήριξης για τη διατήρηση της ΖΕΠ Περιοχή Κόσιης – Παλλουρόκαμπου από την τοπική κοινότητα και το κοινό γενικότερα, μέσω της ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των επισκεπτών της περιοχής, αλλά και με την ενθάρρυνση και στήριξη της έρευνας.

Σημειώνεται ότι, μέχρι σήμερα, δεν έχουν καθοριστεί στόχοι διατήρησης και δεν έχουν θεσπιστεί μέτρα διαχείρισης της προστατευόμενης περιοχής του Δικτύου Natura 2000, μέσω της έκδοσης του αναγκαίου Διατάγματος Προστασίας και Διαχείρισης Άγριων Πτηνών και Θηραμάτων για την ΖΕΠ Περιοχή Κόσιης – Παλλουρόκαμπου.

2. Ιστορικό περιβαλλοντικής έγκρισης και πολεοδομικής αδειοδότησης προτεινόμενου έργου

Στις 26.01.2006, ο κύριος του έργου υπέβαλε αίτηση χορήγησης Πολεοδομικής Άδειας (ΛΑΡ/105/2006) για την κατασκευή και λειτουργία αιολικού πάρκου συνολικής ισχύος 22 MW, το οποίο αποτελείτο από 11 ανεμογεννήτριες ισχύος 2 MW έκαστη. Σε αυτά τα πλαίσια ζητήθηκε Μελέτη Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον (ΜΕΕΠ), η οποία υποβλήθηκε τον Μάρτιο 2006 και εξετάστηκε σε συνεδρία της Επιτροπής Εκτίμησης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΕΕΠΕ) στις 09.08.2006. Η αίτηση χορήγησης Πολεοδομικής Άδειας υποβλήθηκε σχεδόν 2 χρόνια πριν την κήρυξη της ΖΕΠ Περιοχή Κόσιης – Παλλουρόκαμπου και την ένταξη της προστατευόμενης περιοχής στο Δίκτυο Natura 2000. Επιπλέον, το προτεινόμενο έργο χωροθετείται σε κρατική δασική γη, για την οποία είχε εξασφαλιστεί εκ των προτέρων εκμίσθωση / άδεια χρήσης από το Τμήμα Δασών. Στις 18.04.2007, η Περιβαλλοντική Αρχή εξέδωσε θετική Γνωμοδότηση. Η Περιβαλλοντική Έγκριση εκδόθηκε σχεδόν 6 μήνες πριν την κήρυξη της ΖΕΠ Περιοχή Κόσιης – Παλλουρόκαμπου και την ένταξη της προστατευόμενης περιοχής στο Δίκτυο Natura 2000. Ως εκ τούτου, το προτεινόμενο έργο δεν υποβλήθηκε σε Δέουσα Εκτίμηση (Appropriate Assessment), γνωστή και ως Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση (ΕΟΑ), παρότι η Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας ζήτησε ειδική μελέτη για τον επηρεασμό της πτηνοπανίδας, κατά τη συνεδρία της ΕΕΠΕ που έγινε στις 09.08.2006. Στις 31.01.2008, η Πολεοδομική Αρχή προέβη στην χορήγηση Πολεοδομικής Άδειας, με ισχύ για 3 χρόνια, δηλαδή μέχρι 30.01.2011. Ακολούθως, η Πολεοδομική Άδεια παρατάθηκε μέχρι τις 30.01.2012, μετά την εξασφάλιση πιστοποιητικού έναρξης εργασιών από τον κύριο του έργου.

Στις 25.06.2012, ο κύριος του έργου υπέβαλε νέα αίτηση χορήγησης Πολεοδομικής Άδειας (ΛΑΡ/488/2012) για επανέκδοση της Πολεοδομικής Άδειας, η οποία είχε λήξει χωρίς να υλοποιηθεί, για την κατασκευή και λειτουργία αιολικού πάρκου συνολικής ισχύος 22 MW, το οποίο αποτελείτο από 11 ανεμογεννήτριες ισχύος 2 MW έκαστη. Στις 19.09.2012, η Πολεοδομική Αρχή προέβη στην χορήγηση νέας Πολεοδομικής Άδειας, με ισχύ για 5 χρόνια, δηλαδή μέχρι τις 19.09.2017. Η νέα Πολεοδομική Άδεια χορηγήθηκε 5 χρόνια μετά την κήρυξη της ΖΕΠ Περιοχή Κόσιης – Παλλουρόκαμπου και την ένταξη της προστατευόμενης περιοχής στο Δίκτυο Natura 2000. Ωστόσο, το προτεινόμενο έργο και πάλι δεν υποβλήθηκε σε Δέουσα Εκτίμηση (ΕΟΑ).

Στις 06.07.2017, ο κύριος του έργου υπέβαλε αίτηση παράτασης ισχύος Πολεοδομικής Άδειας (ΛΑΡ/488/2012/Α). Σε αυτά τα πλαίσια, ζητήθηκε η υποβολή αναθεωρημένης ΜΕΕΠ και Μελέτης Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης (ΜΕΟΑ). Τον Απρίλιο 2019, η Περιβαλλοντική Αρχή εξέδωσε θετική Έκθεση ΕΟΑ. Σημειώνεται, όμως, ότι το μόνο μέλος της Ad-hoc Επιτροπής για την ΕΟΑ, το οποίο εισηγήθηκε την έγκριση του προτεινόμενου έργου, είναι το Τμήμα Δασών, που απέστειλε θετικές απόψεις στις 22.11.2018. Τα υπόλοιπα 4 μέλη της Ad-hoc Επιτροπής για την ΕΟΑ εισηγήθηκαν την

απόρριψη του προτεινόμενου έργου. Συγκεκριμένα, στα πλαίσια της συνεδρίας της Ad-hoc Επιτροπής για την ΕΟΑ που έγινε στις 12.10.2018, αρνητικές απόψεις απέστειλε η Ομοσπονδία Περιβαλλοντικών Οργανώσεων Κύπρου (ΟΠΟΚ) στις 10.10.2018, το Terra Cypria στις 11.10.2018, το BirdLife Cyprus στις 24.10.2018 και η Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας στις 24.10.2018. Επιπλέον, στα πλαίσια της συνεδρίας ΕΕΠΕ που έγινε στις 16.05.2019, αρνητικές απόψεις απέστειλαν από κοινού το BirdLife Cyprus και το Terra Cypria στις 04.06.2019. Παρόλα αυτά, στις 31.07.2019, η Περιβαλλοντική Αρχή εξέδωσε νέα θετική Γνωμοδότηση. Στις 04.10.2019, η Πολεοδομική Αρχή προέβη στην παράταση ισχύος της Πολεοδομικής Άδειας για άλλα 3 χρόνια, δηλαδή μέχρι τις 19.09.2022.

Στην θετική Έκθεση ΕΟΑ, η οποία εκδόθηκε από την Περιβαλλοντική Αρχή τον Απρίλιο 2019, τίθενται οι ακόλουθοι 12 νομικά δεσμευτικοί και ουσιώδεις όροι:

Μέτρα κατά τη φάση κατασκευής του αιολικού πάρκου

7.1. Ο αριθμός των ανεμογεννητριών μειώνεται από 11 σε 6 και η συνολική ισχύς του αιολικού πάρκου μειώνεται από 22 σε 16.5 MW. Οι θέσεις εγκατάστασης των 6 ανεμογεννητριών παρουσιάζονται σε χάρτη, ο οποίος ετοιμάστηκε από την Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας και επισυνάπτεται στην Έκθεση ΕΟΑ.

7.2. Χρονικός προγραμματισμός της φάσης κατασκευής έτσι ώστε να αποφύγει χρονικά την κύρια περίοδο αναπαραγωγής ή/και μετανάστευσης των ειδών ορνιθοπανίδας (κυρίως αρπακτικά). Η περίοδος κατασκευής να μην εμπίπτει εντός Φεβρουαρίου – μέσα Ιουλίου.

7.3. Δεν θα κατασκευαστεί νέο οδικό δίκτυο. Η χωροθέτηση των ανεμογεννητριών θα γίνει πάνω σε υφιστάμενο οδικό δίκτυο (αντιπυρικές ζώνες).

7.4. Σε περίπτωση που το οδικό δίκτυο δεν είναι εγγεγραμμένο, αυτό θα παραμείνει ως έχει. Δεν θα γίνει εγγραφή του οδικού δικτύου.

7.5. Δεν θα διεξαχθεί βελτίωση, διαπλάτυνση ή ασφαλτόστρωση του οδικού δικτύου.

7.6. Σε περίπτωση που δεν είναι εφικτή η χρήση των υφιστάμενων δρόμων για την εγκατάσταση των ανεμογεννητριών, η μετακίνηση των ανεμογεννητριών προς τον χώρο εγκατάστασης να γίνει με ελικόπτερο.

7.7. Να γίνει η μέγιστη δυνατή προσπάθεια έτσι ώστε να προκύψουν τα λιγότερο δυνατόν μπάζα. Σε κάθε περίπτωση δεν θα αφαιρεθούν μπάζα στην περιοχή ΖΕΠ.

7.8. Δεν θα γίνει μελλοντικά άλλη επέκταση του αιολικού πάρκου.

7.9. Όλα τα καλώδια θα πρέπει να είναι εγκατεστημένα υπόγεια.

7.10. Δεν θα επηρεαστεί η εξάσκηση του κυνηγίου στην περιοχή.

Μέτρα κατά τη φάση λειτουργίας του αιολικού πάρκου

7.11. Πάντοτε ο καθαρισμός χόρτων και ζιζανίων θα πρέπει να γίνεται μηχανικά, χωρίς τη χρήση ζιζανιοκτόνων.

7.12. Σε περίπτωση έκδοσης Πολεοδομικής Άδειας ο κύριος του έργου θα προχωρήσει σε συνομολόγηση Συμφωνίας με την Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας για χρηματοδότηση συγκεκριμένων δράσεων και μέτρων προστασίας, το αργότερο εντός 4 μηνών από την έκδοση της Πολεοδομικής Άδειας. Η Συμφωνία θα γίνει προς ικανοποίηση μέτρων και δράσεων που θα θέσει η Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας. Η Συμφωνία θα αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της Πολεοδομικής και Οικοδομικής Άδειας.

Στις 22.11.2021, ο κύριος του έργου υπέβαλε νέα αίτηση παράτασης ισχύος Πολεοδομικής Άδειας (ΛΑΡ/488/2012/Β). Στις 20.12.2021, η Πολεοδομική Αρχή προέβη στην παράταση ισχύος της Πολεοδομικής Άδειας για άλλα 2 χρόνια, δηλαδή μέχρι τις 31.12.2024, οπότε λήγει η Άδεια

Κατασκευής του αιολικού πάρκου που έχει εξασφαλίσει ο κύριος του έργου από την Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας Κύπρου (ΡΑΕΚ).

Στις 20.05.2022, ο κύριος του έργου υπέβαλε νέα αίτηση χορήγησης Πολεοδομικής Άδειας (ΛΑΡ/488/2012/Γ) για προσθήκη ηλεκτρικού υποσταθμού της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου (ΑΗΚ). Στις 07.09.2022, η Περιβαλλοντική Αρχή υπέβαλε θετικές απόψεις, υπό όρους και προϋποθέσεις. Στις 30.09.2022, η Πολεοδομική Αρχή προέβη στην χορήγηση Πολεοδομικής Έγκρισης, με την ίδια διάρκεια ισχύος με την Πολεοδομική Άδεια, δηλαδή μέχρι τις 31.12.2024, οπότε λήγει η Άδεια Κατασκευής του αιολικού πάρκου που έχει εξασφαλίσει ο κύριος του έργου από την ΡΑΕΚ.

Στις 07.05.2022, η Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας απέστειλε επιστολή στην ΑΗΚ, με κοινοποίηση στο Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως, στο Τμήμα Περιβάλλοντος και στο Τμήμα Δασών, αναφορικά με τις επιπτώσεις από την ηλεκτροδότηση μη αδειούχων αναπτύξεων / υποστατικών, ιδιαίτερα εντός προστατευόμενων περιοχών, την ηλεκτροδότηση υδραντλιών / συστημάτων υδατοπρομήθειας, την εγκατάσταση νέου δικτύου ηλεκτροδότησης σε ευαίσθητες περιοχές, καθώς και τη λήψη μέτρων σε εναέριες γραμμές και εναέριους μετασχηματιστές της ΑΗΚ, λόγω των σημαντικών αρνητικών επιπτώσεων που προκαλούνται στην πτηνοπανίδα (προσκρούσεις, ηλεκτροπληξία και όχληση). Ειδικά όσον αφορά την τοποθέτηση νέου δικτύου σε προστατευόμενες περιοχές, η Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας αναφέρει ότι η εγκατάσταση νέου δικτύου της ΑΗΚ σε προστατευόμενες περιοχές θα πρέπει να γίνεται μόνο όταν αυτό είναι απόλυτα αναγκαίο και μόνο όταν υπάρχουν οι σχετικές άδειες και εφόσον υποβάλλονται και εξετάζονται εκ των προτέρων ΜΕΕΠ. Ειδικά όσον αφορά τις προστατευόμενες περιοχές, αναφέρεται ότι θα πρέπει να υποβάλλονται και να εξετάζονται ΜΕΟΑ για έργα που δύναται να επιφέρουν σημαντικές και αρνητικές επιπτώσεις σε περιοχές ή/και είδη χαρακτηρισμού του Δικτύου Natura 2000. Η Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας εισηγείται, εάν η εγκατάσταση νέου δικτύου ηλεκτροδότησης για σκοπούς σύνδεσης είναι απαραίτητη, αυτή πρέπει να γίνεται υπόγεια και όχι υπέργεια εντός προστατευόμενων περιοχών, ακολουθώντας το υφιστάμενο οδικό δίκτυο.

Στις 19.02.2024, ο κύριος του έργου ζήτησε την άδεια του Τμήματος Περιβάλλοντος για έναρξη των κατασκευαστικών εργασιών.

Στις 24.02.2024, το Τμήμα Περιβάλλοντος ενημέρωσε τον κύριο του έργου ότι δεν φέρει ένσταση στην έναρξη των κατασκευαστικών εργασιών, νοουμένου ότι θα τηρηθούν όλοι οι νομικά δεσμευτικοί και ουσιώδεις όροι της Έκθεσης ΕΟΑ και της Γνωμοδότησης της Περιβαλλοντικής Αρχής, ιδιαίτερα των ακόλουθων 2 όρων:

(α) Οποιοσδήποτε χωματουργικές εργασίες και κατασκευαστικά έργα απαγορεύονται κατά τις περιόδους αναπαραγωγής και μετανάστευσης των ειδών πτηνοπανίδας, όπως αυτές ορίστηκαν από την Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας, από τις αρχές Φεβρουαρίου μέχρι τα μέσα Ιουλίου.

(β) Πριν την έναρξη των κατασκευαστικών εργασιών να ενημερωθούν το Τμήμα Δασών και η Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας, έτσι ώστε να παρευρίσκονται και να παρακολουθούν τις εργασίες.

Στις 02.05.2024, το Τμήμα Δασών ενημέρωσε το Τμήμα Περιβάλλοντος για την παράβαση των πιο πάνω όρων, οι οποίοι αφορούν την έναρξη και διεξαγωγή χωματουργικών και κατασκευαστικών εργασιών.

Στις 08.05.2024, το Τμήμα Περιβάλλοντος απέστειλε επιστολή στον κύριο του έργου και απαίτησε άμεσο τερματισμό όλων των εργασιών, έτσι ώστε να μπορέσουν λειτουργοί των αρμόδιων Τμημάτων και Υπηρεσιών να προβούν σε επιτόπιες επιθεωρήσεις για να διαπιστωθεί ο βαθμός συμμόρφωσης του κύριου του έργου με τους όρους που διέπουν την Έκθεση ΕΟΑ και την Γνωμοδότηση της Περιβαλλοντικής Αρχής για το προτεινόμενο έργο. Σε αυτά τα πλαίσια ο κύριος του έργου ενημέρωσε το Τμήμα Περιβάλλοντος ότι οι χωματουργικές και κατασκευαστικές εργασίες ξεκίνησαν τον Απρίλιο 2024.

Στις 09.05.2024, επιθεωρητές του Τμήματος Περιβάλλοντος επισκέφθηκαν την περιοχή χωροθέτησης του προτεινόμενου έργου και διαπίστωσαν ότι δεν εκτελούνταν οποιεσδήποτε εργασίες στο εργοτάξιο.

Στις 14.05.2024, κλιμάκιο της Υπηρεσίας Θήρας και Πανίδας διενήργησε επιτόπια επιθεώρηση και διαπίστωσε την εκτέλεση διάφορων εργασιών στην περιοχή χωροθέτησης του προτεινόμενου έργου, κατά παράβαση των νομικά δεσμευτικών και ουσιωδών όρων της Περιβαλλοντικής Έγκρισης και της Πολεοδομικής Άδειας. Ως εκ τούτου, η Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας προέβη στην καταγγελία του κύριου του έργου και στην έκδοση εξώδικου προστίμου, ύψους €2.000.

Στις 15.05.2024, ο κύριος του έργου απέστειλε επιστολή στο Τμήμα Περιβάλλοντος και επικαλέστηκε την πίεση του χρόνου ως τον κύριο λόγο για την «εκτέλεση περιορισμένης φύσεως εργασιών», δίνοντας το παράδειγμα εγκατάστασης καμερών ασφαλείας και τη μεταφορά προσωρινών εγκαταστάσεων για τη φυσική παρουσία φυλάκων στο χώρο του εργοταξίου.

Στις 22.05.2024, διεξήχθη νέα επιτόπια επιθεώρηση από λειτουργούς του Τμήματος Περιβάλλοντος και της Υπηρεσίας Θήρας και Πανίδας, κατά την οποία διαπιστώθηκε σειρά παραβάσεων νομικά δεσμευτικών και ουσιωδών όρων της Περιβαλλοντικής Έγκρισης και της Πολεοδομικής Άδειας. Ειδικότερα, παρατηρήθηκε ότι τα ορύγματα από την εγκατάσταση των ανεμογεννητριών είχαν ήδη διανοιχθεί και οι δρόμοι πρόσβασης (αντιτυρικές ζώνες) προς τους χώρους των εργοταξίων είχαν ήδη διαπλατυνθεί, με μεγάλες ποσότητες αδρανών υλικών από τις εκσκαφές να έχουν εναποτεθεί στις πλατείες των ορυγμάτων για να χρησιμοποιηθούν ως υλικά επίχωσης των σκαμμάτων. Επιπρόσθετα, παρατηρήθηκε συσσώρευση αδρανών υλικών στα πρανή εκατέρωθεν των δρόμων πρόσβασης (αντιτυρικών ζωνών), μεταφορά νέων πασσάλων για την εγκατάσταση νέου εναέριου δικτύου μέσης τάσης της ΑΗΚ και αφαίρεση θαμνώδους βλάστησης και χαμηλών δέντρων στους χώρους του εργοταξίου, χωρίς προηγούμενη έγκριση από το Τμήμα Δασών και κατά παράβαση των όρων της Έκθεσης ΕΟΑ και της Γνωμοδότησης της Περιβαλλοντικής Αρχής.

Στις 30.05.2024, η Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας απέστειλε επιστολή στην Επαρχιακή Διοίκηση Λάρνακας, στο Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως, στο Τμήμα Περιβάλλοντος και στο Τμήμα Δασών, με κοινοποίηση στον Γενικό Διευθυντή Υπουργείου Εσωτερικών και στον Γενικό Διευθυντή της Γενικής Διεύθυνσης Περιβάλλοντος του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, με την οποία καταγγέλλει παράβαση νομικά δεσμευτικών και ουσιωδών όρων της Περιβαλλοντικής Έγκρισης και της Πολεοδομικής Άδειας. Παράλληλα, η Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας ενημερώνει ότι έχει προχωρήσει στην επιβολή εξώδικου προστίμου, ύψους €2.000, λόγω της παράβασης των όρων 7.2, 7.5, 7.7 και 7.12.

Στις 20.06.2024, το Τμήμα Δασών απέστειλε επιστολή στον κύριο του έργου, με κοινοποίηση στο Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως, στο Τμήμα Περιβάλλοντος και στην Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας, ενημερώνοντας ότι έχει προχωρήσει στην επιβολή προστίμου ύψους €500, λόγω παράβασης των όρων 7.3 και 7.5.

Στις 15.07.2024, το Τμήμα Περιβάλλοντος, το Τμήμα Δασών και η Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας είχαν συνάντηση με τον κύριο του έργου, με σκοπό την περαιτέρω διερεύνηση των ευρημάτων της επιτόπιας επιθεώρησης και των παραβάσεων της Περιβαλλοντικής Έγκρισης. Κατά τη συνάντηση, ο κύριος του έργου ζήτησε την τροποποίηση του εγκριμένου χωροταξικού σχεδιασμού και 3 νομικά δεσμευτικών και ουσιωδών όρων της Έκθεσης ΕΟΑ. Ο νέος χωροταξικός σχεδιασμός του προτεινόμενου έργου αφορά την κατασκευή και λειτουργία αιολικού πάρκου συνολικής ισχύος 13.5 MW, το οποίο αποτελείται από 3 ανεμογεννήτριες ισχύος 4.5 MW έκαστη, αντί αιολικού πάρκου συνολικής ισχύος 16.5 MW, το οποίο αποτελείται από 6 ανεμογεννήτριες ισχύος 2.5 MW έκαστη. Οι 3 νομικά δεσμευτικοί και ουσιώδεις όροι της Έκθεσης ΕΟΑ, οι οποίοι ζητήθηκε να τροποποιηθούν είναι ο Όρος 7.1 που προνοεί την εγκατάσταση 6 ανεμογεννητριών ισχύος 2.5 MW έκαστη, ο Όρος 7.5 που προνοεί ότι δεν θα διεξαχθεί οποιαδήποτε βελτίωση, διαπλάτυνση ή/και ασφαλτόστρωση του οδικού δικτύου (αντιτυρικών ζωνών), και ο Όρος 7.6 που προνοεί ότι, σε περίπτωση που δεν είναι εφικτή η χρήση του υφιστάμενου οδικού δικτύου (αντιτυρικών ζωνών), η μεταφορά των ανεμογεννητριών προς τις θέσεις εγκατάστασης θα γίνει με ελικόπτερο.

Στις 26.07.2024, το Terra Cyprus και το BirdLife Cyprus, απέστειλαν κοινή επιστολή προς την Υπουργό Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, με κοινοποίηση στην Αναπληρώτρια Γενική Διευθύντρια Γενικής Διεύθυνσης Περιβάλλοντος Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, στην Αναπληρώτρια Διευθύντρια Τμήματος Περιβάλλοντος, στον Διευθυντή Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως, στον Διευθυντή Τμήματος Δασών, στον Προϊστάμενο Υπηρεσίας Θήρας και Πανίδας, στην Προϊστάμενη Κλάδου Εκτίμησης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων Τμήματος Περιβάλλοντος και στην Προϊστάμενη Κλάδου Προστασίας και Διαχείρισης της Φύσης και Βιοποικιλότητας Τμήματος Περιβάλλοντος. Η επιστολή αφορά την παράβαση νομικά δεσμευτικών και ουσιωδών όρων της περιβαλλοντικής έγκρισης.

Στις 29.07.2024, το Τμήμα Περιβάλλοντος, το Τμήμα Δασών και η Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας είχαν συνάντηση με τον Κλάδο Έργων της ΑΗΚ και τον Ιδιοκτήτη του Συστήματος Διανομής της ΑΗΚ, με σκοπό την περαιτέρω διερεύνηση της παράβασης των όρων της Περιβαλλοντικής Έγκρισης, οι οποίοι αφορούν τη σύνδεση του αιολικού πάρκου με το δίκτυο μέσης τάσης της ΑΗΚ. Η ΑΗΚ και ο Ιδιοκτήτης Συστήματος Μεταφοράς ενημέρωσαν ότι σχεδιάστηκε και ξεκίνησε να υλοποιείται νέο εναέριο δίκτυο διανομής μέσης τάσης για σκοπούς σύνδεσης του αιολικού πάρκου, το οποίο δεν έχει ολοκληρωθεί ακόμη. Όπως διαπιστώθηκε, δεν ζητήθηκαν οι απόψεις του Τμήματος Περιβάλλοντος. Επιπρόσθετα, δεν λήφθηκαν υπόψη οι απόψεις και οι εισηγήσεις της Υπηρεσίας Θήρας και Πανίδας, οι οποίες απεστάλησαν στην ΑΗΚ, με κοινοποίηση στο Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως, στο Τμήμα Περιβάλλοντος και στο Τμήμα Δασών, στις 07.05.2022, και μεταξύ άλλων αφορούν την εγκατάσταση νέου δικτύου ηλεκτροδότησης σε ευαίσθητες περιοχές. Σημειώνεται επίσης ότι, σύμφωνα με νομικά δεσμευτικό και ουσιώδη όρο της Περιβαλλοντικής Έγκρισης και της Πολεοδομικής Άδειας, όλα τα καλώδια σύνδεσης του αιολικού πάρκου με το δίκτυο διανομής της ΑΗΚ θα πρέπει να εγκατασταθούν υπόγεια. Ως εκ τούτου, κατά τη συνάντηση συμφωνήθηκε όπως η ΑΗΚ αποστείλει τα προτεινόμενα σχέδια για εξέταση τους από το Τμήμα Περιβάλλοντος, ενώ παράλληλα το Τμήμα Περιβάλλοντος

Ζήτησε τον άμεσο τερματισμό όλων των εργασιών εγκατάστασης νέου εναέριου δικτύου μέσης τάσης της ΑΗΚ στην περιοχή, για σκοπούς σύνδεσης του αιολικού πάρκου με το δίκτυο διανομής.

Στις 30.07.2024, η ΑΗΚ απέστειλε επιστολή στο Τμήμα Περιβάλλοντος, με την οποία κοινοποίησε το σχεδιασμό, την όδευση και το στάδιο υλοποίησης του νέου εναέριου δικτύου μέσης τάσης για σκοπούς σύνδεσης του αιολικού πάρκου με το δίκτυο διανομής ηλεκτρικής ενέργειας της ΑΗΚ.

Στις 05.08.2024, η Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας απέστειλε επιστολή στο Τμήμα Περιβάλλοντος, η οποία αναφέρεται στη σύνδεση του αιολικού πάρκου με το εναέριο δίκτυο διανομής μέσης τάσης και στην οποία επισημαίνεται ότι σειρά όρων της Έκθεσης ΕΟΑ δεν έχουν τηρηθεί. Τονίζεται επίσης ότι θα πρέπει να ενημερωθούν όλοι οι αρμόδιοι ότι οι εργασίες κατασκευής και διασύνδεσης του αιολικού πάρκου δεν θα προχωρήσουν, μέχρι:

α) Να υποβληθεί προς αξιολόγηση έκθεση αναφοράς από τον κύριο του έργου σε σχέση με όλους τους όρους της Έκθεσης ΕΟΑ, οι οποίοι δεν έχουν τηρηθεί. Η έκθεση αναφοράς να περιλαμβάνει προτάσεις προς αξιολόγηση για λήψη μέτρων και δράσεις αντιμετώπισης των επιπτώσεων για κάθε όρο που δεν έχει τηρηθεί.

β) Σε περίπτωση που δεν υλοποιείται στην ολότητα του ο όρος που αφορά την υπογειοποίηση όλων των καλωδίων, να εκπονηθεί ΜΕΟΑ από την ΑΗΚ, η οποία είναι ο κύριος του έργου σύνδεσης του αιολικού πάρκου με το εναέριο δίκτυο διανομής μέσης τάσης, όπως προνοείται από την ισχύουσα νομοθεσία.

Στις 06.08.2024, το Τμήμα Περιβάλλοντος απέστειλε επιστολή στη Διεύθυνση Διαχειριστή Συστήματος Διανομής της ΑΗΚ, στην οποία αναφέρεται ότι για την εγκατάσταση του νέου εναέριου δικτύου μέσης τάσης, το οποίο απαιτείται για σκοπούς σύνδεσης του αιολικού πάρκου με το δίκτυο διανομής ηλεκτρικής ενέργειας της ΑΗΚ, έπρεπε να είχε υποβληθεί ΜΕΟΑ στην Περιβαλλοντική Αρχή. Δεδομένου ότι δεν υποβλήθηκε σε Δέουσα Εκτίμηση (ΕΟΑ), επιβάλλεται η αποξήλωση του τμήματος του νέου εναέριου δικτύου μέσης τάσης της ΑΗΚ που έχει ήδη εγκατασταθεί εντός των ορίων της ΖΕΠ Περιοχή Κόσιης – Παλλουρόκαμπου. Επιπρόσθετα, θα πρέπει να υποβληθεί νέος σχεδιασμός διασύνδεσης του αιολικού πάρκου με το δίκτυο διανομής, ο οποίος να λαμβάνει δεόντως υπόψη τον όρο που έχει τεθεί για υπογειοποίηση των καλωδίων. Με βάση τον τελικό σχεδιασμό, θα αξιολογηθεί κατά πόσον χρειάζεται να υποβληθεί ΜΕΟΑ.

Στις 09.08.2024, η Υπουργός Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος απέστειλε απαντητική επιστολή προς το Terra Cyprgia και το BirdLife Cyprus, αναφορικά με την παράβαση νομικά δεσμευτικών και ουσιωδών όρων της Γνωμοδότησης της Περιβαλλοντικής Αρχής. Η επιστολή καταλήγει αναφέροντας ότι «η διαχείριση τόσο των παραβάσεων, όσο και των θεμάτων σύνδεσης του έργου με το δίκτυο διανομής, ακολουθεί τις νενομισμένες διαδικασίες».

Στις 31.10.2024, η Περιβαλλοντική Αρχή ζήτησε την υποβολή Συμπληρωματικών Στοιχείων ΜΕΟΑ για την επανεξέταση του προτεινόμενου έργου, λόγω της υποβολής σχετικού αιτήματος από τον κύριο του έργου για την τροποποίηση του εγκριμένου χωροταξικού σχεδιασμού και 3 νομικά δεσμευτικών και ουσιωδών όρων της Έκθεσης ΕΟΑ. Ωστόσο, το Τμήμα Περιβάλλοντος δεν ζήτησε να υποβληθεί προς αξιολόγηση έκθεση αναφοράς από τον κύριο του έργου σε σχέση με όλους τους όρους της Έκθεσης ΕΟΑ, οι οποίοι δεν έχουν τηρηθεί. Η έκθεση αναφοράς θα έπρεπε να περιλαμβάνει προτάσεις προς αξιολόγηση για λήψη μέτρων και δράσεις αντιμετώπισης των επιπτώσεων για κάθε όρο που

δεν έχει τηρηθεί, όπως ζήτησε η Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας με επιστολή της προς το Τμήμα Περιβάλλοντος, στις 05.08.2024.

Στο σημείο αυτό, σημειώνεται ότι ο νέος χωροταξικός σχεδιασμός του προτεινόμενου έργου αφορά την κατασκευή και λειτουργία αιολικού πάρκου συνολικής ισχύος 13.5 MW, το οποίο αποτελείται από 3 ανεμογεννήτριες ισχύος 4.5 MW έκαστη, αντί αιολικού πάρκου συνολικής ισχύος 16.5 MW, το οποίο αποτελείται από 6 ανεμογεννήτριες ισχύος 2.5 MW έκαστη. Οι ανεμογεννήτριες ισχύος 2.5 και 4.5 MW έχουν ύψος πύργου (hub height) 100 μ. και συνολικό ύψος (total height) 150 μ. Ωστόσο, μία ανεμογεννήτρια ισχύος 2.5 MW έχει διάμετρο ρότορα (rotor diameter) 100 μ. και μήκος πτερυγίου (blade length) 48.8 μ., ενώ μία ανεμογεννήτρια ισχύος 4.5 MW έχει διάμετρο ρότορα (rotor diameter) 150 μ. και μήκος πτερυγίου (blade length) 73.7 μ. Ο επανασχεδιασμός του αιολικού πάρκου συνεπάγεται επιπρόσθετες εργασίες βελτίωσης, διαπλάτυνσης και εξομάλυνσης του υφιστάμενου οδικού δικτύου (αντιτυρικών ζωνών) επειδή δεν είναι εφικτή η χρήση των υφιστάμενων δρόμων για τη μεταφορά, συναρμολόγηση και εγκατάσταση των ανεμογεννητριών. Επιπλέον, προϋποθέτει τη μεταφορά των ανεμογεννητριών προς τον χώρο εγκατάστασης με φορτηγά αντί με ελικόπτερο, καθότι έχουν μεγαλύτερο βάρος και συνεπώς δεν είναι εφικτή η μεταφορά τους με ελικόπτερο. Η παρατεταμένη χρήση βαρέων μηχανοκίνητων οχημάτων επιφέρει μεγαλύτερα επίπεδα όχλησης στην πτηνοπανίδα της περιοχής. Παράλληλα, η περαιτέρω βελτίωση, διαπλάτυνση και εξομάλυνση του υφιστάμενου οδικού δικτύου (αντιτυρικών ζωνών) συνεπάγεται τη δημιουργία και εναπόθεση περισσότερων μπάζων στην περιοχή, λόγω της διενέργειας επιπρόσθετων χωματοουργικών εργασιών, καθώς και ακόμη μεγαλύτερης έκτασης υποβάθμιση και απώλεια ενδιαιτημάτων των ειδών πτηνοπανίδας.

Στις 08.11.2024, ο κύριος του έργου απέστειλε τα Συμπληρωματικά Στοιχεία ΜΕΟΑ στο Τμήμα Περιβάλλοντος.

Στις 13.11.2024, το Τμήμα Περιβάλλοντος απέστειλε πρόσκληση σε συνεδρία της Ad-hoc Επιτροπής για την ΕΟΑ στις 27.11.2024, στα πλαίσια της οποίας θα εξετάζονταν τα Συμπληρωματικά Στοιχεία ΜΕΟΑ που υποβλήθηκαν από τον κύριο του έργου.

Στις 14.11.2024 το Terra Cypria και το BirdLife Cyprus απέστειλαν νέα κοινή επιστολή προς την Υπουργό Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, με κοινοποίηση στην Αναπληρώτρια Γενική Διευθύντρια Γενικής Διεύθυνσης Περιβάλλοντος Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, στον Διευθυντή Τμήματος Περιβάλλοντος, στον Διευθυντή Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως, στον Διευθυντή Τμήματος Δασών, στον Προϊστάμενο Υπηρεσίας Θήρας και Πανίδας, στην Προϊστάμενη Κλάδου Εκτίμησης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων Τμήματος Περιβάλλοντος και στην Προϊστάμενη Κλάδου Προστασίας και Διαχείρισης της Φύσης και Βιοποικιλότητας Τμήματος Περιβάλλοντος. Η επιστολή αφορά την παράβαση νομικά δεσμευτικών και ουσιωδών όρων της Περιβαλλοντικής Έγκρισης και της Πολεοδομικής Άδειας.

Στις 26.11.2024, ο κύριος του έργου υπέβαλε νέα αίτηση παράτασης ισχύος Πολεοδομικής Άδειας (ΛΑΡ/488/2012/Β), η οποία τελεί υπό εξέταση μέχρι σήμερα.

Στις 27.11.2024 διεξήχθη συνεδρία της Ad-hoc Επιτροπής για την ΕΟΑ, κατά την οποία εξετάστηκαν τα Συμπληρωματικά Στοιχεία ΜΕΟΑ. Όλα τα μέλη της Ad-hoc Επιτροπής για την ΕΟΑ συμφώνησαν ως προς το ότι καταγράφονται αρκετές και σοβαρές παραβάσεις όρων, οι οποίες επιφέρουν

σημαντικές πιέσεις και αρνητικές επιπτώσεις στους στόχους διατήρησης και στην ακεραιότητα της ΖΕΠ Περιοχή Κόσις – Παλλουρόκαμπου. Επιπρόσθετα, τα Συμπληρωματικά Στοιχεία ΜΕΟΑ που έχουν υποβληθεί είναι ανεπαρκή, γιατί δεν καλύπτουν όλα τα θέματα που αφορούν τις παραβάσεις όρων και τις δυνητικές επιπτώσεις στα είδη χαρακτηρισμού και στους στόχους διατήρησης της προστατευόμενης περιοχής του Δικτύου Natura 2000. Παράλληλα, οι περισσότεροι όροι, οι οποίοι τέθηκαν από την Περιβαλλοντική Αρχή και παραβιάστηκαν από τον κύριο του έργου, είχαν προταθεί από τον μελετητή του έργου στα πλαίσια της ΜΕΟΑ που είχε υποβληθεί τον Σεπτέμβριο 2018, γεγονός το οποίο δεν αναφέρεται στα Συμπληρωματικά Στοιχεία ΜΕΟΑ και αυτόματα αφήνεται να εννοηθεί ότι τέθηκαν ανεφάρμοστοι όροι από την Περιβαλλοντική Αρχή.

Την τελευταία μία εβδομάδα, το Terra Cypria και το BirdLife Cyprus έχουν προβεί σε 4 επιτόπιες επισκέψεις στην περιοχή χωροθέτησης του προτεινόμενου έργου, στις 12.12.2024, στις 13.12.2024, στις 17.12.2024 και στις 19.12.2024. Στα πλαίσια των επιτόπιων επισκέψεων διαπιστώθηκε και καταγγέλθηκε η συνέχιση των κατασκευαστικών εργασιών του αιολικού πάρκου, κατά παράβαση νομικά δεσμευτικών και ουσιωδών όρων της Περιβαλλοντικής Έγκρισης και της Πολεοδομικής Άδειας. Συγκεκριμένα, 3 ανεμογεννήτριες ισχύος 4.5 MW έκαστη έχουν ήδη μεταφερθεί και σχεδόν έχει ολοκληρωθεί η εγκατάσταση τους στην περιοχή χωροθέτησης του προτεινόμενου έργου. Σε αυτά τα πλαίσια, στις 12.12.2024 ενημερώθηκε το Τμήμα Περιβάλλοντος για τα όσα εντοπίστηκαν, στις 13.12.2024 το Terra Cypria και το BirdLife Cyprus εξέδωσαν κοινή ανακοίνωση με τίτλο «Αιολικό πάρκο με το "έτσι θέλω": Συστηματική παράβαση νόμων και όρων». Την ίδια ημέρα, απέστειλαν κοινές επιστολές προς την Υπουργό Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, καθώς και τον Υπουργό Εσωτερικών, καταγγέλλοντας τη συνέχιση των κατασκευαστικών εργασιών του αιολικού πάρκου, κατά παράβαση νομικά δεσμευτικών και ουσιωδών όρων της Περιβαλλοντικής Έγκρισης και της Πολεοδομικής Άδειας. Στις 17.12.2024, το Terra Cypria και το BirdLife Cyprus εξέδωσαν νέα κοινή ανακοίνωση, με τίτλο «Αιολικό πάρκο με το έτσι θέλω και σαν να μην συμβαίνει τίποτα – Συνεχίζονται κανονικά οι κατασκευαστικές εργασίες αιολικού πάρκου, κατά παράβαση νομικά δεσμευτικών όρων». Τέλος, στις 19.12.2024, το Terra Cypria και το BirdLife Cyprus εξέδωσαν νέα κοινή ανακοίνωση, με τίτλο «Μάλλον δεν θέλουν ούτε να δουν, ούτε να ακούσουν, ούτε να πράξουν τα αυτονόητα και να εφαρμόσουν τη νομοθεσία – Συνεχίζονται κανονικά οι κατασκευαστικές εργασίες αιολικού πάρκου, κατά παράβαση νομικά δεσμευτικών και ουσιωδών όρων της Περιβαλλοντικής Έγκρισης και της Πολεοδομικής Άδειας».

3. Κατ' εξακολούθηση παράβαση και εκ των υστέρων τροποποίηση νομικά δεσμευτικών και ουσιωδών όρων της Περιβαλλοντικής Έγκρισης και της Πολεοδομικής Άδειας

Μέχρι σήμερα, έχει καταγγελθεί η παράβαση ή/και έχει ζητηθεί η τροποποίηση 9 από τους συνολικά 12 (δηλαδή 75%) των νομικά δεσμευτικών και ουσιωδών όρων της Έκθεσης ΕΟΑ που εκδόθηκε από την Περιβαλλοντική Αρχή τον Απρίλιο 2019. Ειδικότερα, επισημαίνονται τα ακόλουθα:

Όρος 7.1 της Έκθεσης ΕΟΑ που εκδόθηκε τον Απρίλιο 2019 και Όρος Β.1 της Γνωμοδότησης της Περιβαλλοντικής Αρχής ημερομηνίας 31.07.2019. Η Περιβαλλοντική Αρχή συνηγορεί στην εγκατάσταση 6 ανεμογεννητριών, ισχύος 2.5 MW έκαστη, η ακριβής θέση των οποίων δεικνύεται σε χάρτη που ετοιμάστηκε από την Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας. Αφού καταγγέλθηκε για την παράβαση αρκετών όρων της Περιβαλλοντικής Έγκρισης και της Πολεοδομικής Άδειας, στις 08.11.2024, ο κύριος του έργου ζήτησε την τροποποίηση του σχετικού όρου και την εγκατάσταση 3 ανεμογεννητριών, ισχύος 4.5 MW έκαστη. Σε αυτά τα πλαίσια, υποβλήθηκαν Συμπληρωματικά

Στοιχεία ΜΕΟΑ για την τροποποίηση του εγκριμένου χωροταξικού σχεδιασμού και 3 όρων της Έκθεσης ΕΟΑ. Ενώσω εξετάζονται τα Συμπληρωματικά Στοιχεία ΜΕΟΑ, ο κύριος του έργου προέβη ήδη στην πλήρη ή μερική εγκατάσταση 3 ανεμογεννητριών, ισχύος 4.5 MW έκαστη.

Όρος 7.2 της Έκθεσης ΕΟΑ που εκδόθηκε τον Απρίλιο 2019, καθώς και όροι Β.4, Β.5 και Β.6 της Γνωμοδότησης ημερομηνίας 31.07.2019. Σύμφωνα με τους συγκεκριμένους όρους, προκειμένου να αποφευχθούν τυχόν επιπτώσεις κατά την περίοδο αναπαραγωγής ή/και μετανάστευσης των ειδών πτηνοπανίδας, η έναρξη οποιωνδήποτε χωματοουργικών και κατασκευαστικών εργασιών, καθώς και τυχόν εκχέρσωση βλάστησης, έπρεπε να γίνει εκτός της αναπαραγωγικής περιόδου, από τις αρχές Φεβρουαρίου μέχρι τα μέσα Ιουλίου. Επιπρόσθετα, για την αποφυγή των δονήσεων και του θορύβου κατά το στάδιο της κατασκευής του έργου, που ενδέχεται να ενοχλήσουν την πτηνοπανίδα της περιοχής, έπρεπε να αποφευχθεί η εκτέλεση εργασιών εντός της κύριας περιόδου αναπαραγωγής ή/και μετανάστευσης των ειδών πτηνοπανίδας (κυρίως αρπακτικών). Ως εκ τούτου, η περίοδος κατασκευής του προτεινόμενου έργου δεν έπρεπε να συμπίπτει με την περίοδο αναπαραγωγής και μετανάστευσης των άγριων πτηνών (αρχές Φεβρουαρίου – μέσα Ιουλίου). Παρόλα αυτά, η κατασκευή του έργου ξεκίνησε κατά τον Απρίλιο. Επιπρόσθετα, έχει παραβιαστεί ακόμη ένας όρος, με βάση τον οποίο, πριν την έναρξη των κατασκευαστικών εργασιών, έπρεπε να ενημερωθεί το Τμήμα Δασών και η Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας για να μπορούν να παρακολουθούν τις κατασκευαστικές εργασίες.

Στο σημείο αυτό σημειώνεται ότι, στη ΜΕΟΑ που υποβλήθηκε τον Σεπτέμβριο 2018, μεταξύ άλλων, αναφέρονται τα ακόλουθα:

- Σελ. 54-55: «Εμμεσες/Δευτερογενείς επιπτώσεις. 1. Οι εργασίες κατασκευής του αιολικού πάρκου (διαμόρφωση χώρου, παρουσία ανθρώπων, μεταφορά σκυροδέματος, μεταφορά και τοποθέτηση ανεμογεννητριών, κατασκευή υπόγειου δικτύου μεταφοράς ενέργειας) πιθανόν να προκαλέσουν όχληση στην ορνιθοπανίδα της περιοχής. Το έργο όμως θα κατασκευαστεί σε σύντομο χρονικό διάστημα και εκτός της αναπαραγωγικής περιόδου των ειδών της ορνιθοπανίδας (δηλαδή από Ιούλιο έως Ιανουάριο). Οι επιπτώσεις αυτές αναμένεται να είναι ελάχιστες και προσωρινές και συνεπώς δεν κρίνονται ως σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις. [...] 1. Οι εργασίες κατασκευής του αιολικού πάρκου θα πραγματοποιηθούν τους μήνες που δεν αναπαράγονται τα είδη προτεραιότητας της ΖΕΠ (από Ιούλιο έως Ιανουάριο) για να μη προκληθεί διατάραξη τους την κρίσιμη περίοδο του κύκλου ζωής τους».
- Σελ. 156: «Κατά το στάδιο κατασκευής και κατά τη λειτουργία του αιολικού πάρκου ενδέχεται να προκύψουν οχλήσεις και μερικό ή πλήρη εκτοπισμό ορισμένων ειδών. Ωστόσο, προτείνονται οι εργασίες κατασκευής να γίνουν σε σύντομο χρόνο και εκτός αναπαραγωγικής περιόδου των ειδών της ορνιθοπανίδας και συνεπώς δεν αναμένεται να επηρεάσουν αρνητικά τους πληθυσμούς των ειδών χαρακτηρισμού και των σημαντικών ειδών της περιοχής ΖΕΠ. Από τη λειτουργία του αιολικού πάρκου δεν αναμένονται σημαντικές επιπτώσεις από όχληση στους πληθυσμούς των αρπακτικών και στρουθιόμορφων ή στο εύρος εξάπλωσης ή/και στον κατακερματισμό των ενδιαιτημάτων τους, και συνεπώς δεν αναμένεται να επηρεαστούν οι στόχοι διατήρησης αυτών των ειδών».

Όροι 7.3 και 7.5 της Έκθεσης ΕΟΑ που εκδόθηκε τον Απρίλιο 2019, καθώς και όρος Β.9 της Γνωμοδότησης ημερομηνίας 31.07.2019. Σύμφωνα με τους συγκεκριμένους όρους, έπρεπε να χρησιμοποιηθεί το υφιστάμενο οδικό δίκτυο και να μην γίνει οποιαδήποτε βελτίωση, αναβάθμιση, διαπλάτυνση, ασφαλοστρωση ή/και εγγραφή του υφιστάμενου οδικού δικτύου στην περιοχή, το οποίο αποτελείται από αντιτυρικές ζώνες. Ωστόσο, στην περιοχή χωροθέτησης του προτεινόμενου

έργου έχουν διεξαχθεί μεγάλης κλίμακας χωματοργικές εργασίες (εκχέρσωση, ισοπέδωση, εκσκαφές και επιχωματώσεις), για σκοπούς βελτίωσης, αναβάθμισης και διαπλάτυνσης του υφιστάμενου οδικού δικτύου στην περιοχή, κυρίως κατά μήκος των αντιπυρικών ζωνών που οδηγούν στις θέσεις εγκατάστασης των 3 ανεμογεννητριών ισχύος 4.5 MW έκαστη. Ο κύριος του έργου ζήτησε την τροποποίηση του σχετικού όρου, με πρόσχημα ότι «οι προτεινόμενες διαπλάτυνσεις δεν αφορούν οδικό δίκτυο, αλλά αντιπυρικές ζώνες», όπως αναφέρεται σε επιστολή ημερομηνίας 08.11.2024. Αφού καταγγέλθηκε για την παράβαση των συγκεκριμένων όρων της Περιβαλλοντικής Έγκρισης και της Πολεοδομικής Άδειας, στις 08.11.2024, ο κύριος του έργου υπέβαλε Συμπληρωματικά Στοιχεία ΜΕΟΑ για την τροποποίηση τους. Ενώσω εξετάζεται το αίτημα τροποποίησης των συγκεκριμένων όρων, ο κύριος του έργου χρησιμοποίησε το υφιστάμενο οδικό δίκτυο (αντιπυρικές ζώνες) που είχε ήδη διαπλάτυνθεί ή/και προχώρησε στην περαιτέρω διαπλάτυνση των υφιστάμενων δασικών δρόμων για να μεταφέρει, να συναρμολογήσει και να εγκαταστήσει τις ανεμογεννήτριες.

Στο σημείο αυτό, σημειώνεται ότι στη ΜΕΟΑ που εκπονήθηκε τον Σεπτέμβριο 2018, μεταξύ άλλων, αναφέρονται τα ακόλουθα (σημ. η υπογράμμιση δική μου):

- Σελ. 33: «Οι ανεμογεννήτριες θα τοποθετηθούν σε υφιστάμενους δασικούς δρόμους ή αντιπυρικές ζώνες. Συνεπώς, δεν θα γίνουν νέες διανοίξεις δρόμων και δεν θα μεταβληθεί το υφιστάμενο οδικό δίκτυο. Η μεταφορά των πύργων, των πτερυγίων και όλου του εξοπλισμού των ανεμογεννητριών στις θέσεις εγκατάστασής τους θα γίνει μέσω του αυτοκινητόδρομου Α3. Οι εργασίες για την κατασκευή του αιολικού πάρκου αναφέρονται στην κατάλληλη διαμόρφωση του χώρου των πλατειών για την κατασκευή της βάσης των ανεμογεννητριών από οπλισμένο σκυρόδεμα, στη μεταφορά σκυροδέματος για τις βάσεις, στη μεταφορά των τμημάτων των ανεμογεννητριών και του εξοπλισμού στις θέσεις τους, στη συναρμολόγηση των τμημάτων των ανεμογεννητριών, στην σύνδεση των ανεμογεννητριών με τον σταθμό και στην σύνδεση του σταθμού με το δίκτυο της ΑΗΚ».
- Σελ. 54: «4. Η μεταφορά των τμημάτων των ανεμογεννητριών (πυλώνες και πτερύγια) θα γίνει στο υφιστάμενο οδικό δίκτυο και δεν θα απαιτηθεί νέα διάνοιξη δρόμων. Σε ορισμένα σημεία θα βελτιωθούν τα τεχνικά χαρακτηριστικά των δρόμων, χωρίς όμως σημαντικές παρεμβάσεις στο τοπίο, ώστε να είναι δυνατή η μεταφορά των τμημάτων των ανεμογεννητριών. 5. Η εκσκαφή του αυλακιού (πλάτους 50 εκατοστών και βάθους 110 εκατοστών) για την τοποθέτηση υπόγειου δικτύου μεταφοράς της παραγόμενης ενέργειας από τις ανεμογεννήτριες στο σταθμό και από τον σταθμό στο δίκτυο της ΑΗΚ θα πραγματοποιηθεί στο κράσπεδο των υφιστάμενων δρόμων ή αντιπυρικών ζωνών και δεν θα απαιτηθεί η εκχέρσωση νέων εκτάσεων, με αποτέλεσμα δεν πρόκειται να επηρεάσει τους οικότοπους ή τα είδη χλωρίδας ή τα ενδιαιτήματα της ορνιθοπανίδας της ΖΕΠ».
- Σελ. 55: «2. Η κατάληψη γης (0,16 ha) και τα αυλάκια με το υπόγειο δίκτυο μεταφοράς της παραγόμενης ενέργειας, θα γίνουν στο υφιστάμενο δασικό οδικό δίκτυο καθώς και στις αντιπυρικές ζώνες με συνέπεια να μην μειώσουν το ενδιαίτημα των ειδών της ορνιθοπανίδας και να μην προκαλέσουν κατακερματισμό στους οικότοπους και στα ενδιαιτήματα των ειδών της ορνιθοπανίδας».
- Σελ. 147: «Το αυλάκι που πρόκειται να διανοιχτεί για να τοποθετηθεί το υπόγειο δίκτυο μεταφοράς της ενέργειας (πλάτος 50 εκατοστών και βάθος 110 εκατοστών), θα γίνει στο κράσπεδο των δρόμων ή των αντιπυρικών ζωνών και θα αναπληρώνεται με τα υλικά της εκσκαφής. Οι εργασίες εκσκαφής, τοποθέτησης των καλωδίων και αναπλήρωσης του αυλακιού θα γίνονται τμηματικά και έτσι δεν θα αφαιρούν πολύτιμο χώρο από ορισμένα είδη πτηνών που απαιτούν ανοικτές εκτάσεις για τροφοληψία. Συνεπώς δεν αναμένεται να επηρεάσει σημαντικά τους οικότοπους ή

τα είδη χλωρίδας ή τα ενδιαιτήματα της ορνιθοπανίδας της ΖΕΠ, και η όποια επίπτωση θα είναι πρόσκαιρη. Η μεταφορά τόσο του σκυροδέματος και των λοιπών δομικών υλικών όσο και των τμημάτων των ανεμογεννητριών θα γίνει στο υφιστάμενο δασικό οδικό δίκτυο, το οποίο θεωρείται αρκετά πυκνό, και στις αντιτυρικές ζώνες και δεν θα απαιτηθεί νέα διάνοιξη δρόμων. Επιπλέον, δεν προβλέπονται σημαντικές παρεμβάσεις στα τεχνικά χαρακτηριστικά των υφιστάμενων δρόμων (π.χ. διαπλάτυση οδοστρώματος, αλλαγή καμπύλων τμημάτων κλπ.) επειδή πληρούν τις προδιαγραφές (οδόστρωμα, πλάτος, κλίση, στροφές) για τη μεταφορά των τμημάτων των ανεμογεννητριών».

Αντιθέτως, στα Συμπληρωματικά Στοιχεία ΜΕΟΑ που υποβλήθηκαν τον Νοέμβριο 2024, μεταξύ άλλων, αναφέρονται τα ακόλουθα (σημ. η υπογράμμιση δική μου):

- Σελ. 19-20: «Η εγκατάσταση των ανεμογεννητριών απαιτεί τη μεταφορά μεγάλων και βαρέων φορτίων, όπως τα πτερύγια και οι πυλώνες των ανεμογεννητριών, τα οποία δεν μπορούν να διακινηθούν μέσω των στενών και περιορισμένων δρόμων της περιοχής. Έτσι, για να είναι εφικτή η μεταφορά τους, χωρίς να προκαλούνται ζημιές στο φυσικό περιβάλλον ή στις υποδομές, απαιτείται η διαπλάτυση των αντιτυρικών ζωνών. Αυτή η ανάγκη για διαπλάτυση, με την οποία συνδέεται και η απαλοιφή των όρων 7.5 και 7.6, προκύπτει από την ανάγκη να διασφαλιστεί η ομαλή και ασφαλή μεταφορά των ανεμογεννητριών στην περιοχή, λαμβάνοντας υπόψη τις τεχνικές και λειτουργικές απαιτήσεις του έργου. Η εφαρμογή αυτών των όρων δεν θα ήταν δυνατή χωρίς την προσαρμογή των υποδομών, καθώς οι περιορισμοί στη χρήση του υπάρχοντος οδικού δικτύου (αντιτυρικών ζωνών) θα καθιστούσαν αδύνατη τη μεταφορά των ανεμογεννητριών».

Όρος 7.6 της Έκθεσης ΕΟΑ που εκδόθηκε τον Απρίλιο 2019, σύμφωνα με τον οποίο, σε περίπτωση που δεν ήταν εφικτή η χρήση των υφιστάμενων δρόμων για μεταφορά των ανεμογεννητριών, η μετακίνηση των ανεμογεννητριών προς τον χώρο εγκατάστασης έπρεπε να γίνει με ελικόπτερο. Ωστόσο, αφού πραγματοποιήθηκαν αυθαίρετα οι εργασίες διαπλάτυσης των υφιστάμενων δρόμων για μεταφορά των ανεμογεννητριών, υποβλήθηκε αίτημα τροποποίησης του όρου για μετακίνηση των ανεμογεννητριών προς τον χώρο εγκατάστασης με ελικόπτερο. Ενόσω μάλιστα εξετάζεται το σχετικό αίτημα για επαναξιολόγηση του νομικά δεσμευτικού και ουσιώδους όρου, ο κύριος του έργου προχώρησε μονομερώς και αυθαίρετα στη μεταφορά των ανεμογεννητριών προς τον χώρο με φορτηγά, μέσω του υφιστάμενου οδικού δικτύου που έχει ήδη διαπλατυθεί, κατά παράβαση νομικά δεσμευτικών και ουσιωδών όρων της Περιβαλλοντικής Έγκρισης και της Πολεοδομικής Άδειας.

Όρος 7.7 της Έκθεσης ΕΟΑ που εκδόθηκε τον Απρίλιο 2019, σύμφωνα με τον οποίο έπρεπε να καταβληθεί η μέγιστη δυνατή προσπάθεια έτσι ώστε να προκύψουν τα λιγότερο δυνατά μπάζα. Σε κάθε περίπτωση δεν έπρεπε να αφεθούν μπάζα στην περιοχή. Ωστόσο, έχουν διεξαχθεί μεγάλης κλίμακας χωματουργικές εργασίες, κατά τις οποίες έχουν προκύψει μεγάλες ποσότητες υλικών από εκσκαφές και επιχωματώσεις, τα οποία έχουν απορριφθεί κατά μήκος του οδικού δικτύου και των θέσεων εγκατάστασης των ανεμογεννητριών του αιολικού πάρκου.

Όρος 7.9 της Έκθεσης ΕΟΑ που εκδόθηκε τον Απρίλιο 2019, όροι Δ.7.1 και Δ.7.2 της Γνωμοδότησης ημερομηνίας 31.07.2019, καθώς και όροι 522 και 525 της Πολεοδομικής Άδειας που χορηγήθηκε στις 30.09.2022. Σύμφωνα με τους συγκεκριμένους όρους, η γραμμή διασύνδεσης με το δίκτυο της ΑΗΚ πρέπει να πραγματοποιείται σύμφωνα με τις τεχνικές προδιαγραφές της ΑΗΚ και να κατασκευάζεται από την ΑΗΚ. Η γραμμή μεταφοράς της ηλεκτρικής ενέργειας μέχρι το δίκτυο της ΑΗΚ έπρεπε να

ακολουθεί, κατά το δυνατόν, τις υφιστάμενες οδούς προσπέλασης, ώστε να περιορίζεται στο ελάχιστο η εκχέρσωση εκτάσεων ή η γενικότερη υποβάθμιση του περιβάλλοντος. Επιπρόσθετα, όλα τα καλώδια έπρεπε να είναι εγκατεστημένα υπόγεια. Ωστόσο, στην περιοχή εγκαταστάθηκε νέο εναέριο δίκτυο μέσης τάσης της ΑΗΚ, το οποίο ακολουθεί μία κυκλική όδευση συνολικού μήκους περίπου 15 χλμ. και η διάμετρος της κυκλικής όδευσης ανέρχεται περίπου σε 7 χλμ. Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με τον όρο 522 της Πολεοδομικής Άδειας που χορηγήθηκε στις 30.09.2022, η ανάπτυξη δεν πρέπει να τεθεί σε χρήση εκτός εάν εκτελεστούν όλοι οι όροι της Περιβαλλοντικής Έγκρισης. Επιπλέον, σύμφωνα με τον όρο 525 της Πολεοδομικής Άδειας που χορηγήθηκε στις 30.09.2022, θα πρέπει να τηρηθούν όλοι οι όροι και προϋποθέσεις που έχουν τεθεί, μεταξύ των οποίων οι όροι και προϋποθέσεις που έχουν τεθεί από τον Διευθυντή του Τμήματος Περιβάλλοντος, όπως αυτοί διατυπώνονται σε σχετική επιστολή ημερομηνίας 07.09.2022, η οποία επισυνάπτεται ως Παράρτημα 1. Όπως αναφέρεται στην εν λόγω επιστολή: «Σε ότι αφορά την κατασκευή του υποσταθμού και τη διασύνδεση του με το σύστημα, το Τμήμα Περιβάλλοντος δεν φέρει ποιοιανδήποτε ένσταση, νοουμένου ότι κατά την κατασκευή του έργου θα εφαρμοστούν οι όροι που ενσωματώθηκαν στη σχετική Γνωμοδότηση, με έμφαση στους παρακάτω ουσιώδεις όρους: 1. Η γραμμή διασύνδεσης με το δίκτυο της ΑΗΚ πραγματοποιείται σύμφωνα με τις τεχνικές προδιαγραφές της ΑΗΚ και κατασκευάζεται από την ΑΗΚ. Ενδείκνυται η γραμμή μεταφοράς της ηλεκτρικής ενέργειας μέχρι το δίκτυο της ΑΗΚ να ακολουθεί, κατά το δυνατόν, τις υφιστάμενες οδούς προσπέλασης, ώστε να περιορίζεται στο ελάχιστο η εκχέρσωση εκτάσεων ή η γενικότερη υποβάθμιση του περιβάλλοντος. 2. Όλα τα καλώδια να είναι εγκατεστημένα υπόγεια». Οι συγκεκριμένοι δεν έχουν τηρηθεί και έχουν παραβιαστεί από την ΑΗΚ.

Όρος 7.12 της Έκθεσης ΕΟΑ που εκδόθηκε τον Απρίλιο 2019, σύμφωνα με τον οποίο, σε περίπτωση έκδοσης Πολεοδομικής Άδειας ο κύριος του έργου έπρεπε να προχωρήσει σε συνομολόγηση Συμφωνίας με την Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας για χρηματοδότηση συγκεκριμένων δράσεων και μέτρων προστασίας, το αργότερο εντός 4 μηνών από την έκδοση της Πολεοδομικής Άδειας. Η Συμφωνία έπρεπε να γίνει προς ικανοποίηση μέτρων και δράσεων που θα έθετε η Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας. Η Συμφωνία έπρεπε να αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της Πολεοδομικής Άδειας και της Άδειας Οικοδομής. Ωστόσο, ο κύριος του έργου δεν προχώρησε στη συνομολόγηση της εν λόγω Συμφωνίας με την Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας, εντός 4 μηνών από την χορήγηση της Πολεοδομικής Άδειας και πριν από την έναρξη των κατασκευαστικών εργασιών του αιολικού πάρκου.

4. Αθροιστικές και συσσωρευτικές επιπτώσεις στην ΖΕΠ Περιοχή Κόσιης – Παλλουρόκαμπου

Πέραν των άμεσων επιπτώσεων που θα επιφέρει η κατασκευή και λειτουργία του αιολικού πάρκου στους στόχους διατήρησης και στην ακεραιότητα της ΖΕΠ Περιοχή Κόσιης - Παλλουρόκαμπου, ιδιαίτερα σημαντικές είναι επίσης οι αθροιστικές και συσσωρευτικές επιπτώσεις του προτεινόμενου έργου, σε συνδυασμό με άλλα έργα και σχέδια που χωροθετούνται εντός ή/και πλησίον της προστατευόμενης περιοχής του Δικτύου Natura 2000, όπως αυτές παρουσιάζονται και αναλύονται πιο κάτω.

Σύμφωνα με το Τυποποιημένο Έντυπο Δεδομένων, το οποίο συμπληρώθηκε για πρώτη φορά τον Ιούλιο 2007 και επικαιροποιήθηκε για τελευταία φορά τον Οκτώβριο 2022, οι απειλές, πιέσεις και δραστηριότητες με αρνητικές επιπτώσεις στην ΖΕΠ Περιοχή Κόσιης – Παλλουρόκαμπου είναι οι εξής:

Δραστηριότητες με αρνητικές επιπτώσεις στην περιοχή		
Διαβάθμιση	Απειλές και πιέσεις (κωδικός και ονομασία)	Εντός / Εκτός / Εντός και εκτός
Υψηλή	A03 – Αποψίλωση / αφαίρεση λιβαδικής βλάστησης (mowing / cutting of grassland)	Εντός
Υψηλή	B02.01 – Επαναφύτευση δάσους / επαναφύτευση δασικής περιοχής μετά από ολική απώλεια (forest replanting / replanting on forest ground after clear-cutting)	Εντός
Υψηλή	B03 – Εκμετάλλευση δασών χωρίς αναδάσωση ή φυσική αναγέννηση / μείωση δασικής περιοχής (forest exploitation without replanting or natural regrowth / decline of forest area)	Εντός
Μέτρια	C01.01.01 – Λατομεία αμμοχάλικα (sand and gravel quarries)	Εντός
Μέτρια	D01.02 – Απόληψη επιφανειακού εδάφους και πετρώματος (loam and clay pits)	Εντός
Υψηλή	D02.09 – Άλλες μορφές μεταφοράς ενέργειας (other forms of energy transport)	Εντός
Υψηλή	D05 – Βελτίωση πρόσβασης στην περιοχή (improved access to site)	Εντός
Μέτρια	D05 – Βελτίωση πρόσβασης στην περιοχή (improved access to site)	Εντός και εκτός
Μέτρια	E01.02 – Ασυνεχής αστική εξάπλωση (discontinuous urbanisation)	Εντός
Υψηλή	E01.02 – Ασυνεχής αστική εξάπλωση (discontinuous urbanisation)	Εντός και εκτός
Υψηλή	I01 – Χωροκατακτητικά μη-γηγενή είδη (invasive non-native species)	Εντός και εκτός
Υψηλή	J01.01 – Εσκεμμένη καύση υφιστάμενης βλάστησης / αποκαλάμης (actively burning down existing vegetation)	Εντός και εκτός
Υψηλή	J02.05 – Μεταβολή υδρολογικών λειτουργιών (modification of hydrographic functioning)	Εντός και εκτός

Η ανάπτυξη ή/και επέκταση διαφόρων μορφών παραγωγής και μεταφοράς ενέργειας, περιλαμβανομένης της κατασκευής και λειτουργίας φωτοβολταϊκών και αιολικών πάρκων ή/και της εγκατάστασης νέων ή/και επέκτασης υφιστάμενων υποδομών μεταφοράς ενέργειας, η βελτίωση της πρόσβασης στην περιοχή, καθώς και η εκμετάλλευση δασών χωρίς αναδάσωση ή φυσική αναγέννηση και η μείωση της δασικής περιοχής εντός της ΖΕΠ Περιοχή Κόσιης – Παλλουρόκαμπου, συνιστούν απειλές, πιέσεις και δραστηριότητες με υψηλό αντίκτυπο και σημαντικές επιπτώσεις εντός και πλησίον της περιοχής, με βάση το Τυποποιημένο Έντυπο Δεδομένων της ΖΕΠ Περιοχή Κόσιης – Παλλουρόκαμπου.

Σύμφωνα με το Διαχειριστικό Σχέδιο για την ΖΕΠ Περιοχή Κόσιης – Παλλουρόκαμπου, το οποίο εγκρίθηκε και δημοσιεύτηκε τον Σεπτέμβριο 2016 (σελ. 21-25), οι σημαντικότερες κοινωνικό-οικονομικές δραστηριότητες στην περιοχή ΖΕΠ είναι:

- (1) Η γεωργία, η οποία λαμβάνει χώρα σχεδόν σε όλη την έκταση της περιοχής ΖΕΠ και αφορά ως επί το πλείστον παραδοσιακές καλλιέργειες σιτηρών και ελαιόδεντρων.
- (2) Η κτηνοτροφία, με την παρουσία σημαντικού αριθμού κτηνοτροφικών υποστατικών εντός της περιοχής ΖΕΠ.

Τόσο εντός της περιοχής, όσο και περιμετρικά της ΖΕΠ, οι κυριότερες κοινωνικές και οικονομικές δραστηριότητες αφορούν τη γεωργία και την κτηνοτροφία. Και οι δύο δραστηριότητες ασκούνται σε μεγαλύτερη ένταση εκτός της περιοχής ΖΕΠ. Ειδικά η κτηνοτροφία ασκείται σε βιομηχανική κλίμακα και σε πολύ εντατική μορφή νότια της περιοχής ΖΕΠ, στα διοικητικά όρια του Δήμου Αραδίππου.

- (3) Η λατόμευση, στο ανατολικό τμήμα της περιοχής ΖΕΠ, όπου δραστηριοποιείται ιδιωτική εταιρία και άλλοι ιδιώτες. Παρατηρείται επίσης παράνομη λατομική δραστηριότητα εντός της περιοχής ΖΕΠ.
- (4) Η δασοπονία, κυρίως σε αναδασωμένες περιοχές από το Τμήμα Δασών.

Η βλάστηση του δασικού τμήματος της περιοχής έχει αλλοιωθεί από τις δασικές πρακτικές που έχουν ακολουθηθεί στο παρελθόν. Τη δεκαετία του 1980 έγιναν εκτεταμένες φυτεύσεις, χρησιμοποιώντας βαριά μηχανήματα για την κατασκευή αναβαθμίδων, ώστε να βελτιωθούν οι τοπικές υδρολογικές συνθήκες. Οι φυσικοί οικότοποι που απαντούσαν στην περιοχή – 5220* Δενδροειδή matorrals (θαμνώνες) με *Ziziphus*, 5330 Θερμομεσογειακοί και προ-στεπικοί θαμνώνες, 5420 Φρύγανα με *Sarcopoterium spinosum* (*Cisto-Micromerietea*) – αντικαταστάθηκαν με ξενικά δασικά είδη, κυρίως Ευκάλυπτου (*Eucalyptus*) και Ακακίας (*Acacia*), καθώς και υβρίδια Πεύκης (*Pinus*). Σημειώνεται ότι πρόκειται για την ξηρότερη δασική περιοχή της Κύπρου, οι οικότοποι της οποίας έχουν αλλοιωθεί από τη φύτευση ξενικών δασικών ειδών, ενώ παράλληλα υπάρχει σχεδόν παντελής έλλειψη οπωροφόρων δέντρων στην ευρύτερη περιοχή.

- (5) Το κυνήγι, καθότι, με βάση στοιχεία της Υπηρεσίας Θήρας και Πανίδας που περιλαμβάνονται στο Διαχειριστικό Σχέδιο για την ΖΕΠ Περιοχή Κόσιης – Παλλουρόκαμπου, μόλις 12.5% της περιοχής του Δικτύου Natura 2000 αποτελεί απαγορευμένη περιοχή κυνηγιού.

Σύμφωνα επίσης με το Διαχειριστικό Σχέδιο για την ΖΕΠ Περιοχή Κόσιης – Παλλουρόκαμπου (σελ. 38-41), οι ακόλουθες δραστηριότητες επιφέρουν απειλές, πιέσεις και σημαντικές επιπτώσεις στην περιοχή ΖΕΠ:

- (1) Η σημαντικότερη και πλέον διαδεδομένη δραστηριότητα στη ΖΕΠ Περιοχή Κόσιης – Παλλουρόκαμπου είναι η γεωργία. Στη περιοχή υπάρχουν εκτεταμένες, μη αρδευόμενες εκτάσεις με ξηρικές καλλιέργειες σιτηρών και σε μικρότερο βαθμό δεντροκαλλιέργειες, κυρίως ελαιώνες. Με εξαίρεση τα σιτηρά, οι υπόλοιπες καλλιέργειες δεν είναι ιδιαίτερα απαιτητικές σε νερό και φυτοφάρμακα, όμως καλύπτουν μεγάλο μέρος της περιοχής, με αποτέλεσμα να περιορίζουν τους φυσικούς οικότοπους των ειδών.

- (2) Εξίσου σημαντική και διαδεδομένη δραστηριότητα στη ΖΕΠ Περιοχή Κόσιης – Παλλουρόκαμπου είναι η κτηνοτροφία, καθότι υπάρχει σημαντικός αριθμός κτηνοτροφικών υποστατικών (πέραν των 20), με μεγάλο αριθμό ζώων να βόσκουν στην περιοχή, κυρίως στο κεντρικό και ανατολικό τμήμα της ΖΕΠ. Η ανεξέλεγκτη βόσκηση σε μια φυσική περιοχή, η οποία μπορεί να οδηγήσει στην υποβάθμιση των φυσικών οικοτόπων, επηρεάζοντας έτσι και την πτηνοπανίδα της περιοχής.
- (3) Η παρουσία διάσπαρτων καλλιεργειών στην περιοχή, όπως επίσης και κάθε άλλου είδους δραστηριότητα, δημιουργούν την ανάγκη για παροχή πρόσβασης στα καλλιεργούμενα τεμάχια. Η ΖΕΠ Περιοχή Κόσιης – Παλλουρόκαμπου χαρακτηρίζεται από πυκνό οδικό δίκτυο, πρωτίστως αγροτικό, το μεγαλύτερο μέρος του οποίου δεν είναι εγγεγραμμένο.
- (4) Το δυτικό και νότιο τμήμα της ΖΕΠ Περιοχή Κόσιης – Παλλουρόκαμπου περιλαμβάνει κρατικές δασικές εκτάσεις, οι οποίες προέκυψαν από δασώσεις και στις οποίες πραγματοποιούνται αραιώσεις σε ετήσια βάση. Οι δασώσεις έγιναν εις βάρος της φυσικής φρυγανικής βλάστησης, καθώς πέρα από τις φυτεύσεις ξενικών δασικών ειδών, έχουν διαμορφωθεί μεγάλες εκτάσεις για τη δημιουργία αναβαθμίδων και πυκνού δασικού δικτύου, με αποτέλεσμα να χαθούν ή να υποβαθμιστούν μεγάλες εκτάσεις φυσικών οικοτόπων.
- (5) Στο ανατολικό τμήμα της ΖΕΠ Περιοχή Κόσιης – Παλλουρόκαμπου υπάρχει σημαντικό ενδιαφέρον για λατομική και μεταλλευτική δραστηριότητα. Στο ανατολικό όριο και εντός της περιοχής ΖΕΠ λειτουργεί για αρκετά χρόνια μεγάλο λατομείο, το οποίο τα τελευταία χρόνια έχει επεκταθεί περαιτέρω εντός της ΖΕΠ Περιοχή Κόσιης – Παλλουρόκαμπου. Παράλληλα, έχουν παραχωρηθεί ερευνητικές άδειες για λατομεία και μεταλλεία σε σημαντικό μέρος της ΖΕΠ Περιοχή Κόσιης – Παλλουρόκαμπου, ενώ υπάρχουν ενεργές δύο άδειες για μεταλλευτική μίσθωση και δύο άδειες για λατομική εκμετάλλευση. Επίσης υπάρχει ένα μικρό λατομείο χαβάρας (8 εκταρίων) κοντά στα Κελλιά, ενώ στην περιοχή παρατηρούνται και κρούσματα παράνομων λατομεύσεων. Η λατομική και μεταλλευτική δραστηριότητα έχει σοβαρές επιπτώσεις στην ΖΕΠ Περιοχή Κόσιης – Παλλουρόκαμπου, επιφέροντας μόνιμη απώλεια φυσικών οικοτόπων, αλλαγές στη μορφολογία της περιοχής και σημαντική όχληση για τα είδη πτηνοπανίδας.
- (6) Εντός ή/και πλησίον της περιοχής ΖΕΠ έχουν υλοποιηθεί, έχουν αδειοδοτηθεί ή/και προγραμματίζονται αρκετά έργα και σχέδια. Ειδικότερα:
- (α) Εντός της περιοχής ΖΕΠ, στην περιοχή Αρχαγγέλου, προγραμματίζεται η κατασκευή μικρού αντιπλημμυρικού φράγματος χωρητικότητας 250.000 κ.μ. αντιπλημμυρικού χαρακτήρα. Το φράγμα θα κατασκευαστεί στην νοτιοδυτικό άκρο της περιοχής και θα περιλαμβάνει σύστημα αγωγών, μέσω των οποίων θα συνδέεται με δεύτερο προγραμματιζόμενο αντιπλημμυρικού φράγμα (φράγμα Καμμίτση), το οποίο θα κατασκευαστεί νότια της περιοχής ΖΕΠ, στα διοικητικά όρια της κοινότητας Κόσιης. Όταν το φράγμα είναι πλήρες θα καταλαμβάνει έκταση εμβαδού 20,3 εκταρίων εντός της περιοχής ΖΕΠ.
- (β) Παράλληλα, σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία, στο Κρατικό Δάσος Κελλιά Λάρνακας, εντός και πλησίον της ΖΕΠ Περιοχή Κόσιης – Παλλουρόκαμπου, υπάρχει άδεια για την κατασκευή και λειτουργία αιολικού πάρκου συνολικής ισχύος 16.5 MW, ενώ εκκρεμούν αιτήσεις για την κατασκευή και λειτουργία 2 επιπλέον αιολικών πάρκων στους Δήμους Αραδίππου και Αθηαίνου, μέρος των οποίων εμπίπτει εντός της περιοχής ΖΕΠ.

(γ) Επίσης, έχουν ήδη εκδοθεί περιβαλλοντικές εγκρίσεις και έχουν ήδη χορηγηθεί πολεοδομικές άδειες για την κατασκευή και λειτουργία δεκάδων φωτοβολταϊκών πάρκων, εντός και πλησίον της ΖΕΠ Περιοχή Κόσιης – Παλλουρόκαμπου.

(δ) Υπάρχουν επίσης διάφορες αιτήσεις για επέκταση ή αδειοδότηση νέων λατομικών δραστηριοτήτων εντός ή/και πλησίον της ΖΕΠ Περιοχή Κόσιης – Παλλουρόκαμπου.

(ε) Στα πλαίσια των σχεδίων αναδασμού, έχει εγκριθεί η υλοποίηση της πρώτης φάσης του οδικού δικτύου του ξηρικού αναδασμού Αθηνίου, μέρος του οποίου εμπίπτει εντός της ΖΕΠ Περιοχή Κόσιης – Παλλουρόκαμπου.

(στ) Πρόσφατα, έχει επίσης εγκριθεί η κατασκευή και λειτουργία του πράσινου σημείου, σε απόσταση περίπου 475 μ. από το προτεινόμενο έργο, το οποίο θα αποτελεί μέρος του δικτύου των Πράσινων Σημείων της Επαρχίας Λάρνακας – Αμμοχώστου και θα εξυπηρετεί κατά κύριο λόγο την κοινότητα Τρούλλοι και τους εγγύς οικισμούς.

(7) Αξιολόγηση δικτύων υποδομής: Τα σημαντικότερα δίκτυα υποδομών εντός της ΖΕΠ Περιοχή Κόσιης – Παλλουρόκαμπου αφορούν:

(α) Δημόσιο οδικό δίκτυο, το οποίο συνδέει τις κοινότητες βόρεια της ΖΕΠ με τον υπεραστικό δρόμο που βρίσκεται νότια της περιοχής.

(β) Αγροτικό οδικό δίκτυο, το οποίο περιλαμβάνει χωμάτινους και μη εγγεγραμμένους δρόμους μεγάλου μήκους, οι οποίοι εξυπηρετούν την πρόσβαση σε καλλιεργήσιμες εκτάσεις ή/και κτηνοτροφικές δραστηριότητες.

(γ) Πυκνό δίκτυο αντιπυρικών ζωνών, οι οποίες έχουν διανοιχθεί στις εκτάσεις που αποτελούν κρατική δασική γη στα δυτικά και νότια της ΖΕΠ και χρησιμοποιούνται και ως δρόμοι πρόσβασης στην περιοχή. Το δίκτυο αυτό προκαλεί σειρά προβλημάτων και όχλησης.

(δ) Τμήμα του δικτύου μεταφοράς/διανομής ηλεκτρικής ενέργειας της ΑΗΚ, το οποίο τροφοδοτεί υποστατικά εντός της περιοχής ΖΕΠ. Ειδικότερα, την ΖΕΠ Περιοχή Κόσιης – Παλλουρόκαμπου διασχίζουν δύο γραμμές υψηλής τάσης του δικτύου της ΑΗΚ: από βορρά προς νότο και από δυτικά προς ανατολικά. Παράλληλα, εκκρεμεί προς εξέταση η εγκατάσταση μίας νέας εναέριας και υπόγειας γραμμής μέσης τάσης της ΑΗΚ, εντός και πλησίον της ΖΕΠ. Το δίκτυο υψηλής τάσης που διασχίζει την περιοχή εγκυμονεί κινδύνους, κυρίως για σημαντικά είδη φωλεάζοντων και μεταναστευτικών αρπακτικών, λόγω της πιθανότητας πρόσκρουσης στις υποδομές του δικτύου και της πιθανότητας πρόκλησης ηλεκτροπληξίας.

(8) Πολιτική ανέγερσης μεμονωμένης κατοικίας: Στην ΖΕΠ Περιοχή Κόσιης – Παλλουρόκαμπου έχει καταγραφεί σημαντικός αριθμός μεμονωμένων κατοικιών, οι οποίες ανεγέρθηκαν σε αγροτικές περιοχές. Η ανέγερση μεμονωμένων κατοικιών σε αγροτικές περιοχές δημιουργεί την ανάγκη επέκτασης του οδικού δικτύου, του δικτύου ηλεκτρισμού και άλλων υποδομών, σε σημαντική απόσταση από οικιστικές περιοχές, με όλες τις συνεπακόλουθες αρνητικές επιπτώσεις για τα είδη και τα ενδιαφέροντα. Επιπρόσθετα, η πολιτική ανέγερσης μεμονωμένης κατοικίας επιφέρει

σοβαρές, αρνητικές και μη αναστρέψιμες επιπτώσεις, κυρίως στη φύση και την άγρια ζωή, το έδαφος και τα ύδατα, καθώς και το τοπίο και τη χρήση γης.

(9) Παράνομες δραστηριότητες: Οι σημαντικότερες παράνομες δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα εντός και περιμετρικά της ΖΕΠ Περιοχή Κόσιης – Παλλουρόκαμπου αφορούν τα ακόλουθα:

(α) Αυθαίρετη διάνοιξη χωμάτινων δρόμων: Μεγάλο ποσοστό των αγροτικών δρόμων εντός της ΖΕΠ Περιοχή Κόσιης – Παλλουρόκαμπου δεν είναι εγγεγραμμένοι και διανοίχτηκαν, με σκοπό να παρέχουν ευκολότερη πρόσβαση προς ιδιωτικά τεμάχια στην περιοχή. Αυτό, όμως, αυξάνει την πρόσβαση σε διάφορα σημεία της περιοχής και συνεισφέρει στην αύξηση της όχλησης των ειδών, ενώ παράλληλα οδηγεί σε απώλεια των οικοτόπων της περιοχής.

(β) Λαθροθηρία: Στην ΖΕΠ Περιοχή Κόσιης – Παλλουρόκαμπου παρατηρείται παράνομο κυνήγι και παράνομη παγίδευση άγριων πουλιών. Η παράνομη αυτή δραστηριότητα επηρεάζει σημαντικά τους πληθυσμούς των ειδών, καθώς συχνά χρησιμοποιούνται μη επιλεκτικά μέσα παγίδευσης (π.χ. ξόβεργα, δίχτυα, ηλεκτρονικές ηχομιμητικές συσκευές, κ.α.). Ως εκ τούτου, έχει σημαντικές επιπτώσεις στα είδη που χρήζουν προστασίας. Παράλληλα, οδηγεί σε όχληση και καταπάτηση των ενδιαιτημάτων των ειδών πτηνοπανίδας.

(γ) Λειτουργία Χώρου Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Αποβλήτων (ΧΑΔΑ): Εντός της ΖΕΠ Περιοχή Κόσιης – Παλλουρόκαμπου λειτουργεί παράνομος ΧΑΔΑ, με αποτέλεσμα να υπάρχει κίνδυνος δυσμενών επιπτώσεων για την περιοχή, αφού τέτοιοι χώροι αποτελούν εστίες πρόκλησης πυρκαγιών και ρύπανσης του υδροφορέα. Στον εν λόγω ΧΑΔΑ προκλήθηκε πυρκαγιά στο παρελθόν, η οποία επεκτάθηκε στην ευρύτερη περιοχή και κατέστρεψε φυσικούς οικοτόπους, ενώ από την πυρκαγιά απειλήθηκε και το Κρατικό Δάσος Ορόκλινης.

(δ) Ανέγερση παράνομων υποστατικών: Εντός της ΖΕΠ Περιοχή Κόσιης – Παλλουρόκαμπου υφίσταται σημαντικός αριθμός παράνομων υποστατικών, τα οποία ανεγείρονται για την εξυπηρέτηση κυρίως γεωργικών και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων, αλλά και αυθαίρετων μεμονωμένων κατοικιών. Η κατασκευή νέων ή/και η επέκταση των υφιστάμενων δημόσιων υποδομών προς εξυπηρέτηση των συγκεκριμένων υποστατικών και η εντατικοποίηση των γεωργοκτηνοτροφικών δραστηριοτήτων, χωρίς τις απαιτούμενες αδειοδοτήσεις ή/και ελέγχους, έχει σημαντικές και αρνητικές συνέπειες για τα είδη πτηνοπανίδας.

(ε) Παράνομη λατόμευση υλικών.

Τόσο στη ΜΕΟΑ όσο και στα Συμπληρωματικά Στοιχεία ΜΕΟΑ που έχουν υποβληθεί για την κατασκευή και λειτουργία του αιολικού πάρκου, δεν αναφέρονται οι δραστηριότητες που επιφέρουν απειλές, πιέσεις και σημαντικές επιπτώσεις στην περιοχή, όπως αυτές παρατίθενται στο Τυποποιημένο Έντυπο Δεδομένων και στο Διαχειριστικό Σχέδιο για την ΖΕΠ Περιοχή Κόσιης – Παλλουρόκαμπου.

Ως εκ τούτου, δεν εκτιμώνται δεόντως οι αθροιστικές και συσσωρευτικές επιπτώσεις στην ΖΕΠ Περιοχή Κόσιης – Παλλουρόκαμπου από την κατασκευή και λειτουργία αιολικού πάρκου, σε συνδυασμό με άλλα έργα και σχέδια που χωροθετούνται στην ίδια περιοχή.

5. Τελική τοποθέτηση και αιτιολογημένη εισήγηση προς την Περιβαλλοντική Αρχή

Οι επεμβάσεις που έχουν γίνει στην περιοχή, περιλαμβανομένων τόσο των εργασιών κατασκευής του αιολικού πάρκου, όσο και των εργασιών εγκατάστασης νέου εναέριου δικτύου μέσης τάσης της ΑΗΚ, αποτελούν σοβαρότατο πλήγμα στους στόχους διατήρησης και στην ακεραιότητα της περιοχής του Δικτύου Natura 2000 ΖΕΠ Περιοχή Κόσιης – Παλλουρόκαμπου. Η κατασκευή και λειτουργία αιολικού πάρκου, καθώς και η εγκατάσταση νέου εναέριου δικτύου μέσης τάσης της ΑΗΚ στο κεντρικό τμήμα της περιοχής, διαπερνούν και κατακερματίζουν την ΖΕΠ Περιοχή Κόσιης – Παλλουρόκαμπου. Ειδικότερα, επηρεάζεται μία περιοχή πολύ μεγάλης έκτασης εντός και πλησίον της προστατευόμενης περιοχής του Δικτύου Natura 2000. Οι μεγάλης κλίμακας χωματοουργικές εργασίες (εκχέρωση, ισοπέδωση, εκσκαφές και επιχωματώσεις) έχουν επιφέρει υποβάθμιση, απώλεια και διατάραξη των ενδιαιτημάτων, προκαλώντας παράλληλα όχληση των ειδών και κατακερματισμό των βιοτόπων τους. Παράλληλα, η κατασκευή και λειτουργία ενός αιολικού πάρκου, αποτελούμενου από 3 ανεμογεννήτριες ισχύος 4.5 MW έκαστη, καθώς και η εγκατάσταση νέου εναέριου δικτύου μέσης τάσης της ΑΗΚ, συνολικού μήκους περίπου 15 χλμ., αυξάνει τη θνησιμότητα κυρίως των αρπακτικών πτηνών, λόγω του κινδύνου πρόσκρουσης σε ανεμογεννήτριες του αιολικού πάρκου, καθώς και του κινδύνου πρόσκρουσης και ηλεκτροπληξίας σε εναέρια καλώδια μεταφοράς ηλεκτρικού ρεύματος. Οι δυνητικοί αυτοί κίνδυνοι σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να θεωρηθούν ασήμαντοι και αμελητέοι, τόσο για το φωλεάζον αρπακτικό είδος χαρακτηρισμού της ΖΕΠ Περιοχή Κόσιης – Παλλουρόκαμπου (*Buteo rufinus*), όσο και για τα υπόλοιπα 7 είδη αρπακτικών, τα οποία περιλαμβάνονται στους στόχους διατήρησης της ΖΕΠ Περιοχή Κόσιης – Παλλουρόκαμπου και είτε φωλιάζουν στην περιοχή (*Falco peregrinus*), είτε την χρησιμοποιούν για ξεκούραση και τροφοληψία κατά την αποδημία (*Falco naumanni*, *Milvus migrans*, *Circus aeruginosus*, *Circus cyaneus*, *Circus macrourus* και *Circus pygargus*).

Με βάση τα πιο πάνω, κατά τη γνώμη μου ως μέλος της Ad-hoc Επιτροπής για την ΕΟΑ, η κατασκευή και λειτουργία αιολικού πάρκου, εντός και πλησίον του Κρατικού Δάσους Κελλιά Λάρνακας και της ΖΕΠ Περιοχή Κόσιης – Παλλουρόκαμπου, θα επηρεάσει σημαντικά τους ακόλουθους στόχους διατήρησης της προστατευόμενης περιοχής του Δικτύου Natura 2000:

1. Διατήρηση της ΖΕΠ σε ευνοϊκό καθεστώς διατήρησης, μέσω της κατάλληλης προστασίας και διαχείρισης των ενδιαιτημάτων του είδους χαρακτηρισμού Διπλογέρακο (*Buteo rufinus*).
2. Διατήρηση της παρουσίας στην ΖΕΠ των άλλων φωλεάζοντων πληθυσμών των ειδών που ανήκουν ή όχι στο Παράρτημα Ι, με επίκεντρο τα ακόλουθα είδη: Ζάνος (*Falco peregrinus*), το οποίο φωλιάζει στην περιοχή, καθώς και Γυπογεράκα (*Milvus migrans*), Βαλτοσιάχινο (*Circus aeruginosus*), Ορνιθοσιάχινο (*Circus cyaneus*), Ασπροσιάχινο (*Circus macrourus*), Καμποσιάχινο (*Circus pygargus*) και Κιρκινέζι (*Falco naumanni*), τα οποία χρησιμοποιούν την περιοχή για ξεκούραση και τροφοληψία κατά την αποδημία.

Οι κατασκευαστικές εργασίες του αιολικού πάρκου έχουν ήδη επιφέρει άμεση απώλεια του ωφέλιμου βιοτόπου της πτηνοπανίδας και έμμεση απώλεια των ενδιαιτημάτων των ειδών, λόγω της σημαντικής ενόχλησης και του εκτοπισμού των ειδών, καθώς και της υποβάθμισης και του κατακερματισμού των ενδιαιτημάτων τους, εντός της ΖΕΠ Περιοχή Κόσιης – Παλλουρόκαμπου. Το αιολικό πάρκο θα οδηγήσει στην αυξημένη θνησιμότητα των ειδών, λόγω της άμεσης απώλειας ή/και του σοβαρού τραυματισμού της πτηνοπανίδας, εξαιτίας της σύγκρουσης των πτηνών στα περιστρεφόμενα πτερύγια, τους ρότορες ή/και τους πύργους των ανεμογεννητριών. Το αιολικό πάρκο θα επιφέρει επίσης περιορισμό της κίνησης των πτηνών, λόγω του φαινομένου του φραγμού (barrier effect), δηλαδή της εγκατάστασης εμποδίων που περιορίζουν την κίνηση των ειδών σε

σημαντικές περιοχές φωλεοποίησης/ αναπαραγωγής, διασποράς/ τροφοληψίας και κουρνιάσματος/ ξεκούρασης. Ως εκ τούτου, το αιολικό πάρκο αναμένεται να οδηγήσει στην άμεση απώλεια των ενδiciaτημάτων ή/και στην αλλαγή της δομής των ενδiciaτημάτων των πτηνών και στον δυσμενή επηρεασμό της ακεραιότητας της ΖΕΠ Περιοχή Κόσιης – Παλλουρόκαμπου.

Επιπρόσθετα, η κατασκευή και λειτουργία του αιολικού πάρκου θα επιφέρει σημαντικές και αρνητικές συνεργιστικές επιπτώσεις, όπως αυξημένη θνησιμότητα, λόγω πρόσκρουσης σε καλώδια και ηλεκτροπληξίας σε πυλώνες, ως αποτέλεσμα της χωροθέτησης και εγκατάστασης νέων εναέριων γραμμών μέσης τάσης, για σκοπούς σύνδεσης του προτεινόμενου έργου με το δίκτυο διανομής ενέργειας της ΑΗΚ. Σημειώνεται ότι, στην περιοχή εγκαταστάθηκε ήδη νέο εναέριο δίκτυο μέσης τάσης της ΑΗΚ, το οποίο ακολουθεί μία κυκλική όδευση συνολικού μήκους περίπου 15 χλμ. Η διάμετρος της κυκλικής όδευσης ανέρχεται περίπου σε 7 χλμ. Το νέο εναέριο δίκτυο της περιοχής διαπερνά το κεντρικό τμήμα της ΖΕΠ Περιοχή Κόσιης – Παλλουρόκαμπου και κατακερματίζει την προστατευόμενη περιοχή του Δικτύου Natura 2000.

Λαμβάνοντας υπόψη τις δραστηριότητες που επιφέρουν απειλές, πιέσεις και σημαντικές επιπτώσεις στην περιοχή, όπως αυτές παρατίθενται στο Τυποποιημένο Έντυπο Δεδομένων και στο Διαχειριστικό Σχέδιο για την ΖΕΠ Περιοχή Κόσιης – Παλλουρόκαμπου, η κατασκευή και λειτουργία του αιολικού πάρκου θα επιφέρει επίσης σημαντικές και αρνητικές αθροιστικές και συσσωρευτικές επιπτώσεις, σε συνδυασμό με άλλα έργα και σχέδια που χωροθετούνται στην ίδια περιοχή.

Η κατασκευή και λειτουργία του αιολικού πάρκου έρχεται σε σύγκρουση με τις πρόνοιες της προηγούμενης Εντολής αρ. 2 του 2006 του Υπουργού Εσωτερικών αναφορικά με τη χωροθέτηση αναπτύξεων ΑΠΕ, με αρκετούς και σημαντικούς όρους της Γνωμάτευσης της Περιβαλλοντικής Αρχής, ημερομηνίας 21.02.2022, αναφορικά με τη Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) για την χωροθέτηση έργων που αξιοποιούν ΑΠΕ στον τομέα της ηλεκτροπαραγωγής, καθώς και τις αντίστοιχες πρόνοιες της ισχύουσας Εντολής αρ. 1 του 2024 του Υπουργού Εσωτερικών, αναφορικά με το πλαίσιο αδειοδότησης ΑΠΕ, ημερομηνίας 14.06.2024.

Σχετική με τυχόν αναπτυξιακά δικαιώματα που επιφέρει η έναρξη των κατασκευαστικών εργασιών του υπό εξέταση έργου είναι η Απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), η οποία εκδόθηκε στις 14.01.2016 και αφορά την υπόθεση C-399/14 (βλ. σκέψεις 64-78)³. Σύμφωνα με τη σκέψη 76, «εάν από τη στάθμιση των συμφερόντων και των προτεραιοτήτων συναχθεί το συμπέρασμα ότι το ήδη κατασκευασθέν έργο πρέπει να κατεδαφιστεί, κάθε πρόταση περί κατεδαφίσεως πρέπει να θεωρηθεί, όπως θεωρήθηκε και η αρχική πρόταση για την κατασκευή του έργου αυτού, "σχέδιο, μη άμεσα συνδεόμενο ή αναγκαίο για τη διαχείριση του τόπου, το οποίο όμως είναι δυνατόν να επηρεάζει σημαντικά τον εν λόγω τόπο", κατά την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 3, της οδηγίας περί οικοτόπων, η δε πρόταση αυτή πρέπει να υποβληθεί στην εκτίμηση που επιβάλλει η διάταξη αυτή προτού μπορέσει να υλοποιηθεί». Σύμφωνα επίσης με τη σκέψη 77, «όσον αφορά το οικονομικό κόστος των μέτρων που μπορούν να ληφθούν υπόψη στο πλαίσιο της εξετάσεως των εναλλακτικών λύσεων, περιλαμβανομένης της κατεδαφίσεως του ήδη κατασκευασθέντος έργου, [...] πρέπει να τονιστεί [...] ότι το κόστος αυτό δεν έχει σημασία ισοδύναμη με τον σκοπό της διατήρησης των φυσικών οικοτόπων και της άγριας πανίδας και χλωρίδας που επιδιώκει η οδηγία περί οικοτόπων. Συνεπώς, λαμβανομένης υπόψη της στενής ερμηνείας του άρθρου 6, παράγραφος 4, της οδηγίας αυτής [...] δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι το οικονομικό κόστος και μόνον

των μέτρων αυτών μπορεί να είναι καθοριστικό για την επιλογή των εναλλακτικών λύσεων βάσει της διατάξεως αυτής».

Τονίζεται ότι η Κυπριακή Δημοκρατία βρίσκεται αντιμέτωπη με ισχύουσα διαδικασία παράβασης για την κακή εφαρμογή του άρθρου 6, παράγραφος 3, και του άρθρου 7 της Οδηγίας για τους Οικοτόπους (92/43/ΕΟΚ), καθώς και του άρθρου 4, παράγραφος 4, της Οδηγίας για τα Πουλιά (2009/147/ΕΚ), λόγω της μη υποβολής ή της ανεπαρκούς υποβολής αρκετών έργων και σχεδίων σε Δέουσα Εκτίμηση (ΕΟΑ), λαμβάνοντας υπόψη τους στόχους διατήρησης και την ακεραιότητα των προστατευόμενων περιοχών του Δικτύου Natura 2000 στην Κύπρο. Στα πλαίσια της υπό αναφορά διαδικασίας παράβασης (2019/2303), η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διαβίβασε στις αρμόδιες αρχές της Κυπριακής Δημοκρατίας Αίτημα Παροχής Πληροφοριών (EU Pilot 2015/7882) τον Οκτώβριο 2015, Προειδοποιητική Επιστολή (Letter of Notice) στις 27.11.2019 και Αιτιολογημένη Γνώμη (Reasoned Opinion) στις 13.03.2024. Ως εκ τούτου, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δύναται πλέον να προχωρήσει στην παραπομπή της υπόθεσης στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εάν οι αρμόδιες αρχές της Κυπριακής Δημοκρατίας δεν προβούν στη λήψη των αναγκαίων μέτρων για τη διασφάλιση της ορθής εφαρμογής του ενωσιακού δικαίου για τη διατήρηση της φύσης και την προστασία της βιοποικιλότητας. Σημειώνεται ότι το συγκεκριμένο έργο περιλαμβάνεται στην ισχύουσα διαδικασία παράβασης και συνεπώς η παράβαση νομικά δεσμευτικών και ουσιωδών όρων της Περιβαλλοντικής Έγκρισης και της Πολεοδομικής Άδειας του αιολικού πάρκου δύναται να επιφέρει την εμπλοκή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και την παραπομπή της υπόθεσης στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Σημειώνεται επίσης ότι, στα πλαίσια της λήψης μέτρων για τη βελτίωση της διαδικασίας ΕΟΑ και της σχετικής συνεδρίας της Ad-hoc Επιτροπής για την ΕΟΑ που έγινε στις 28.03.2024, έχουμε υποβάλει γραπτώς τις απόψεις και θέσεις μας, με επιστολές ημερομηνίας 03.04.2024 και 21.05.2024, στις οποίες, μεταξύ άλλων, περιλαμβάνεται η ακόλουθη εισήγηση: «1. Λήψη διορθωτικών μέτρων για τα έργα και σχέδια που περιλαμβάνονται στην ισχύουσα διαδικασία παράβασης και αναφέρονται στην Προειδοποιητική Επιστολή ή/και στην Αιτιολογημένη Γνώμη. Όλα τα έργα, η υλοποίηση των οποίων είτε δεν έχει ξεκινήσει είτε δεν έχει ολοκληρωθεί, θα πρέπει να υποβληθούν ή/και να επανυποβληθούν σε ΕΟΑ, ακολουθώντας τη νενομισμένη διαδικασία Δέουσας Εκτίμησης. Το σημείο αυτό είναι καίριας σημασίας, καθότι θα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στη θεραπεία και στην ουσία. Μέτρο Προτεραιότητας». Μέχρι σήμερα, το Terra Cypria δεν έχει λάβει οποιαδήποτε απάντηση από την Υπουργό Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος στις επιστολές ημερομηνίας 03.04.2024 και 21.05.2024. Με βάση τα πιο πάνω και, αντί το αιολικό πάρκο να τεθεί προς επαναξιολόγηση και να ληφθούν διορθωτικά μέτρα στα πλαίσια της ισχύουσας διαδικασίας παράβασης, διαπιστώνεται η συστηματική παράβαση νομικά δεσμευτικών και ουσιωδών όρων της Περιβαλλοντικής Έγκρισης και της Πολεοδομικής Άδειας.

Λαμβάνοντας υπόψη τα πιο πάνω, εισηγούμαι την άμεση ανάληψη και εφαρμογή των ακόλουθων μέτρων:

1. Ανάκληση της ισχύουσας Περιβαλλοντικής Έγκρισης από την Περιβαλλοντική Αρχή και της ισχύουσας Πολεοδομικής Άδειας από την Πολεοδομική Αρχή, λόγω της συστηματικής παράβασης αρκετών νομικά δεσμευτικών και ουσιωδών όρων που έχουν τεθεί.
2. Τερματισμό όλων των κατασκευαστικών εργασιών στην περιοχή, καθώς και αποξήλωση και απομάκρυνση όλων των κατασκευαστικών υλικών από την περιοχή.
3. Άμεση αποκατάσταση της περιβαλλοντικής ζημιάς που έχει προκληθεί στο Κρατικό Δάσος Κελλιά Λάρνακας και στην περιοχή του Δικτύου Natura 2000 ΖΕΠ Περιοχή Κόσις – Παλλουρόκαμπου.

Παρακαλώ όπως η τελική τοποθέτηση και αιτιολογημένη εισήγηση μου, μαζί με τα συνημμένα παραρτήματα, επισυναφθούν στα πρακτικά της συνεδρίας της Ad-hoc Επιτροπής για την ΕΟΑ που έγινε στις 27.11.2024 και στη σχετική Έκθεση ΕΟΑ που θα εκδοθεί από την Περιβαλλοντική Αρχή.

Τα δικαιώματα του Terra Cypria, ως νομικού προσώπου στο καταστατικό του οποίου ορίζεται ως κύριος σκοπός της ίδρυσης του η προστασία του περιβάλλοντος, επιφυλάσσονται σε κάθε περίπτωση.

Όπως πάντοτε, παραμένω στη διάθεση σας για περαιτέρω πληροφορίες ή/και διευκρινίσεις.

Με εκτίμηση,

Κούλλα Μιχαήλ

Εκτελεστική Διευθύντρια

Terra Cypria – Το Κυπριακό Ίδρυμα Προστασίας του Περιβάλλοντος

BirdLife
Cyprus

Προς

Δρ. Θεόδουλο Μεσημέρη
Διευθυντή
Τμήμα Περιβάλλοντος
director@environment.moa.gov.cy

Υπόψιν

Κλάδος Προστασίας της Φύσης και Βιοποικιλότητας
κα. Δέσπω Ζαβρού
Λειτουργό Περιβάλλοντος Α'
Τμήμα Περιβάλλοντος
dzavrou@environment.moa.gov.cy

Κοινοποίηση: Μέλη της ad hoc Επιτροπής για την Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση

Λευκωσία, 05 Δεκεμβρίου 2024

Αγαπητέ Δρ. Μεσημέρη

Θέμα: Τοποθέτηση για την Συνεδρία Ad-hoc Επιτροπής για την Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση που πραγματοποιήθηκε στις 27/11/2024 – Θέμα 1: ΜΕΟΑ για αιολικό πάρκο της εταιρείας KEL SOROKOS στα Κελιά (ΛΑΡ/448/2012) – Επανεξέταση λόγω τροποποίησης σχεδιασμού

Σε σχέση με το πιο πάνω θέμα και τη συνεδρία της Ad-hoc επιτροπής στις 27 Νοεμβρίου 2024, επιθυμώ να καταθέσω γραπτώς τις απόψεις μου.

Το προτεινόμενο έργο εμπίπτει εντός της Ζώνης Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) «Κόσιη-Παλλουρόκαμπος» (CY6000009) η οποία έχει καθοριστεί για τα είδη Διπλογέρακο (*Buteo rufinus*), Κράγκα (*Coracias garrulus*), Τρουλλουρία (*Burhinus oedipnemus*), Μαυροτράσιλο (*Melanocorypha calandra*), Σκαλιφούρτα (*Oenanthe cyriaca*) και Τρυπομάζη (*Sylvia melanothorax*). Η περιοχή όπου προτείνεται το έργο εμπίπτει επίσης στη Σημαντική Περιοχή για τα Πουλιά (IBA) «Κόσιη-Παλλουρόκαμπος και Πεδιάδα Τρούλλων».

Καταρχάς είναι σημαντικό να αναφέρω ότι το BirdLife Cyprus εξέφρασε την αντίθεση του για την υλοποίηση αυτού του έργου με γραπτές τοποθετήσεις του ημερομηνίας 24/10/2018 και 4/6/2019 (επισυνάπτονται) λόγω των σοβαρών και αρνητικών επιπτώσεων που θα είχε στα είδη καθορισμού της περιοχής. Αυτοί οι λόγοι ισχύουν και σήμερα, μεταξύ αυτών οι ακόλουθοι:

- **Αρνητικές επιπτώσεις στο Διπλογέρακο (*Buteo rufinus*):** Σύμφωνα με το Διαχειριστικό Σχέδιο της περιοχής ΖΕΠ «Κόσιης-Παλλουρόκαμπος», για το Διπλογέρακο, το οποίο είναι είδος καθορισμού, η Ευνοϊκή Τιμή Αναφοράς (ETA) έχει καθοριστεί στα 3 ζευγάρια. Συνάμα, σε πρόσφατη δημοσίευση του 2024 για το συγκεκριμένο είδος, στην ΖΕΠ περιοχή φωλιάζουν 3 ζευγάρια¹. Όπως ειπώθηκε στη συνεδρία από την Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας, μια επικράτεια / φωλιά Διπλογέρακου βρίσκεται πλησίον του προτεινόμενου έργου, με αποτέλεσμα η υλοποίηση του έργου να δύναται να επιφέρει αρνητικές επιπτώσεις στη συγκεκριμένη φωλιά, τόσο λόγω ενόχλησης όσο και πρόσκρουσης στις ανεμογεννήτριες. Να αναφέρω ότι σύμφωνα με το Διαχειριστικό Σχέδιο της περιοχής, για το συγκεκριμένο είδος πρέπει να εφαρμόζεται μια ζώνη μη-ενόχλησης (buffer zone) τουλάχιστον 2 χιλιομέτρων από τις φωλιές του για να αποφεύγονται οι

¹ [Kassinis, N. Zotos S., Charalambidou I., Roullin A. & Vogiatzakis I. 2024. Competitive interactions of two sympatric raptors affecting their spatial distribution in an island environment. Journal of Ornithology, 2024.](#)

επιπτώσεις στο είδος, όπως η εγκατάλειψη του χώρου φωλεοποίησης. Να υπενθυμίσω ότι στα πλαίσια του Προγράμματος LIFE Bonelli eastMed στις 12/10/2020 «εντοπίστηκε διαμελισμένος ένας Σπιζαετός ο οποίος εκ πρώτης όψεως φαίνεται να χτυπήθηκε από τη φτερωτή παρακείμενης ανεμογεννήτριας στην περιοχή Κόσιης - Αγίας Άννας»², δηλαδή στη διπλανή ΖΕΠ από όπου εξετάζεται το συγκεκριμένο έργο, και σε διάστημα 15 μηνών από τότε που εκδόθηκε η αρχική θετική γνωμάτευση (Ιούλιος 2019) για την υλοποίησή του. Να σημειώσω ότι, από πρόσφατη δημοσίευση, οι ανθρωπογενείς αιτίες θνησιμότητας στα μεγάλα αποδημητικά πουλιά, όπως ηλεκτροπληξία, πρόσκρουση με καλώδια ή ανεμογεννήτριες που συνδέονται με ενεργειακές υποδομές, αντιστοιχούν σε **περίπου το 50%** των καταγεγραμμένων περιστατικών θανάτου που αποδίδονται σε ανθρώπινες δραστηριότητες³.

- **Ασυμβατότητα με το Διαχειριστικό Σχέδιο:** Το Μέτρο Β.1 του Διαχειριστικού Σχεδίου για την συγκεκριμένη ΖΕΠ προβλέπει ότι, σε συνεργασία με το Τμήμα Δασών, πρέπει να περιοριστεί στο **ελάχιστο δυνατό** το δασικό οδικό δίκτυο και οι αντιτυρικές ζώνες, με ταυτόχρονη αποκατάσταση της φυσικής βλάστησης στις επηρεαζόμενες περιοχές. Η δημιουργία αιολικού πάρκου που αξιοποιεί το υπάρχον δασικό οδικό δίκτυο αλλά και τις αντιτυρικές ζώνες – οι οποίες θεωρούνται ήδη πηγή πίεσης και απειλής για τη ΖΕΠ «Κόσιη-Παλλουρόκαμπος» – αντιβαίνει αυτής της προσπάθειας για την ολοκληρωμένη διαχείριση της ΖΕΠ. Επιπρόσθετα, δεν προβλέπεται μόνο η χρήση των αντιτυρικών ζωνών αλλά και η διαπλάτυνση τους σε πέντε σημεία εντός της ΖΕΠ, σύμφωνα με τον επανασχεδιασμό του έργου. Επομένως, αντί να μειώνεται η εξάρτηση από το δίκτυο και η έκταση των αντιτυρικών ζωνών, το έργο θα ενισχύσει τη διατήρησή και διαπλάτυνσή τους για την εξυπηρέτηση του πάρκου, αποκλείοντας μελλοντικές δράσεις αποκατάστασης στη συγκεκριμένη περιοχή. Να τονίσω ότι η διατήρηση, μη βελτίωση και μη διαπλάτυνση του οδικού δικτύου ήταν ουσιώδης όρος της Έκθεσης ΕΟΑ για αυτό έργο (Απρίλιος 2019), κάτι που έχει ήδη παραβιαστεί από τον αιτητή του έργου.
- **Παραβίαση Υπουργικής Απόφασης:** Σύμφωνα με την Εντολή του Υπουργού Εσωτερικών (αρ. 1/2024) και σύμφωνα με το άρθρο 6 του «Περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας Νόμος» αλλά και όπως καθορίζεται από το Τμήμα Περιβάλλοντος μετά την έκδοση της Γνωμάτευσης της Περιβαλλοντικής Αρχής, ημερ.21/02/2022, για τη Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) σχετικά με τη Χωροθέτηση των Έργων που Αξιοποιούν Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ) στον Τομέα της Ηλεκτροπαραγωγής που εκπόνησε η Υπηρεσία Ενέργειας του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας και σύμφωνα με τις πρόνοιες του Νόμου [Ν.102(Ι)/2005], **απαγορεύεται** η εγκατάσταση αιολικών πάρκων σε Τόπους Κοινοτικής Σημασίας (ΤΚΣ), Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) του Δικτύου Natura 2000, καθώς και σε ζώνες απαγόρευσης αιολικών εγκαταστάσεων **εντός ακτίνας 1.000 μέτρων από τις ΖΕΠ**. Θεωρώ ότι θα πρέπει να ισχύσει αυτή η εντολή και για το συγκεκριμένο έργο, ιδιαίτερα αφού πλέον υπάρχουν στοιχεία για τις επιπτώσεις που δύναται να προκαλέσει η τοποθέτηση των ανεμογεννητριών στην εκεί περιοχή, όπως πρόσκρουση στα αρπακτικά πουλιά.
- **Παράβαση νομικά δεσμευτικών και ουσιωδών όρων της αρχικής περιβαλλοντικής έγκρισης του έργου:** Μετά από κοινή επιτόπια επίσκεψη του BirdLife Cyprus και Terra Cyprgia στις 24/7/2024, εντοπίσαμε μια σωρεία παραβάσεων σημαντικών, νομικά δεσμευτικών και ουσιωδών όρων της Έκθεσης ΕΟΑ (Απρίλιο 2019), της Γνωμοδότησης (εκδόθηκε στις 31/07/2019) και της Πολεοδομικής Άδειας (χορηγήθηκε στις 30/09/2022). Με γραπτές επιστολές μας προς την αρμόδιο Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος

² <https://www.lifebonelli.eu/el/ta-nea-mas/134-nekros-spizaetos-apo-proskroysh-se-anemogennhtria-sthn-kypro>

³ [Serratosa J. et al. \(2024\). "Tracking data highlight the importance of human-induced mortality for large migratory birds at a flyway scale", Biological Conservation, Vol. 293.](#)

και το Τμήμα Περιβάλλοντος ημερομηνίας 26/7/2024 και 14/11/2024, επισημίναμε αυτές τις παραβάσεις και καλέσαμε για τον άμεσο τερματισμό των κατασκευαστικών εργασιών, την ανάκληση της ισχύουσας περιβαλλοντικής έγκρισης, την ακύρωση της ισχύουσας πολεοδομικής άδειας και την πλήρη αποκατάσταση της περιβαλλοντικής ζημιάς που έχει ήδη προκληθεί εντός της περιοχής του Δικτύου Natura 2000 ΖΕΠ «Περιοχή Κόσιης – Παλλουρόκαμπου». Αντί αυτού, το έργο ήρθε για επαναξιολόγηση λόγω τροποποίησης σχεδιασμού σε συνεδρία της Ad-hoc Επιτροπής στις 27/11/2024, κάτι που θεωρώ ως ένα πολύ κακό προηγούμενο και κακή εφαρμογή του Άρθρου 6(3) της Οδηγίας για τους Οικοτόπους σχετικά με τη διαδικασία της ειδικής οικολογικής αξιολόγησης των έργων. Παράλληλα να τονίσω ότι ο αιτητής του έργου φαίνεται να συνεχίζει τις εργασίες κατά παράβαση των όρων, αφού το Τμήμα Δασών μας ενημέρωσε στη συνεδρία της Ad-hoc Επιτροπής ότι έχει εκδώσει πρόσφατο εξώδικο ύψους 500 ευρώ στις 15/11/2024.

Για όλους του πιο πάνω λόγους είμαι αρνητικός στην υλοποίηση του έργου, τόσο για τον αρχικό σχεδιασμό του όπως καταθέσαμε γραπτώς στο παρελθόν, όσο και για τον επανασχεδιασμό του. Θεωρώ ότι για την ακρίβεια θα πρέπει να ανακληθούν όλες οι άδειες που χορηγήθηκαν για αυτό το έργο, όπως αναφέραμε και στις πρόσφατες επιστολές μας, και να γίνει άμεση αποκατάσταση της περιοχής όπου έγιναν όλες οι παραβιάσεις και επεμβάσεις στο βιότοπο όπως ήταν πριν ξεκινήσουν οι εργασίες κατά παράβαση των ορών.

Παρακαλώ όπως η τελική τοποθέτηση μου επισυναφθεί στα πρακτικά της συνεδρίας της Ad-hoc Επιτροπής για την ΕΟΑ που έγινε στις 27/11/2024 και στη σχετική Έκθεση ΕΟΑ που θα εκδοθεί από την Περιβαλλοντική Αρχή.

Είμαι στη διάθεση σας για περαιτέρω διευκρινήσεις και συζήτηση του θέματος.

Με εκτίμηση,

Τάσος Σιαλής
Συντονιστής Εκστρατειών
BirdLife Cyprus